

SAN MARCOS

Marcos ã daacátjidih jwī tūi beh joyát pínah naawát

¿**Déhe tīgáa daacniji?** “Juan Marcos nin núodih át daacáp wut jī”, nihát jéihnit ī niíj jenah joiná caá. Juan Marcos Jesús ã naawát túutni Pedro chéen jumna, Jesúhwháidih Pedro ã bohénachah joinít, át daacáp wut jī. Pánihat túttimah, ã daacátjinadih en ámohnit, nin tólihdih át daacáp wut jī. Juan Marcos íníh muúboó Jesúhwhá ít míc wáacáp wut jī. (Hch 12.12) Caandíh jéihnit, “Míh muúboojéh Jesús ã bohénitdih át péé numah jeémép wut jī”, dawá ī niíj jenah joiná caá. “Pánihna, queét jeémép péanit, Getsemaní pácahina ī bejchah, Marcosbut queétdih át péé bejep wut jī. Caandíhjenh wut soldadowá áh yéguehdih ī tewechah, yégueh wihcanjeh jweiníji wut jī”, ī niíj jenah joiná caá. (Mr 14.51-52) Túttimah, Pablo Bernabéjīh Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ī jwúub bejchah, Juan Marcos, Bernabé jwan wúúhbut, íjeéh át bejep wut jī. (Hch 12.25) Túttimah, queét ī jwíih jib bejchah, Marcosdihbut ī numah bejchah yuhna, Perge tútchiboó queétdih cádahnit, Jerusaléna át jwúub bejep wut jī. (Hch 13.5,13) Túttimah jib bejnit, Pablo Marcosdih ã ub bejíhcah, Bernabé caandíh át numah jib bejep wut jī. (Hch 15.36-39) Dawá jópchi túttimah, Pablo Marcosdih át jwúub wēi enep wut jī. (Col 4.10; Flm 24; 2Ti 4.11)

¿**Detdih át daácji?** Dawá jéihnit “Roma tútchidih moón Jesúhwhá judío nihcannitdih nin núodih át daacáp wut jī”, ī niíj jenah joiná caá. Queét judío nihcannit ded pah judíowá ī chájatdih jéihcannit ī jumuchah, Marcos caandíh át naawáp wut jī. Jesúsdi h fíjnit, bita ī yeejép chájatjidih dawá láa Marcos át naawáp wut jī. Pánihna, queét Romadih moón Jesúhwhá bíic yoobó yeejép yapnit, caandíh ī enechah, queétdih át teo wáacáp wut jī.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Dawá jéihnit “Pedrodih ī mawat pínah játih, Roma tútchiboó ã jumuchah, Marcos caandíh pej jumni caanbút Romaboó jumna, nin tólihdih át daacáp wut jī”, ī niíj jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 50 dée (Jesús ã wunat túttimah 17 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, chah dawá jéihnitboó “Jópchi 64—67 (Jesús ã wunat túttimah 31—34 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niíj jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tīgáa át daácji?** Marcos nin núodih daác láa, Roma tútchidih moón Jesúhwhá búdí yeejép ít yapap wut jī. Romadih moón ī maáta Jesúhwháidih yeejép naóh yacnit, dawá queétdih ít maó yohat túutup wut jī. Pánihna, dawá Jesúhwhá bíaboó ít jwei béjep wut jī. “Páant ī yeejép yapatdih jéihna, Jesúsbut búdí yeejép yapni cáacwádhíh teo wáhni ã jumatdih Marcos cáacwádhíh át náhniahíhip wut jī”, dawá jéihnit ī niíj jenah joiná caá.

San Marcos ded pah ã jumtat:

1. Jesús ded pah ã jwíih yapat (1.1-13)
2. Galilea baácboó jibnit, cáacwádhíh ã teo wáacat (1.14—6.29)
3. Galilea baácman bíaboó bejnit, ded pah ã chájat (6.30—9.32)
4. Galilea baácna jwúub jumínt, ded pah ã chájat (9.33-50)
5. Judea baác, Perea baácboó jibnit, ded pah ã chájat (10.1-52)
6. Jesús ã wunat (11.1—15.47)
7. Jesús ã boo pud júúwát (16.1-20)

Juan Daabáni ā bohé jwíihāt*(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)*

1 ¹Weém, Marcos, nin tólihjih Dios wúuh Jesucristo, ded pah ā chājatjidih, áih táini doonáidibhūt wā naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ā chājat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji āt daacáp tajī. Páant ā niǰ daacátji pahjeh tih Jesúh táini dooná āt jwíihp tajī.

²Niǰ pah Malaquíás, Isafasjih it niǰ daacáp tajī:

“Á wúúhdih Dios nin pah ā niǰná caá: ‘Ma játih meemdh naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá.

³Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ā niǰ náác bohébiǰna caá: ‘Jwí Maáh ā júúwát pínah játih ni yéej chājatdih cádahnit, táiniboodh tút nuumnít, caandih ni táni pánaá”, ā niǰbípna caá’, ā wúúhdih Dios ā niǰná caá”, it niǰ daacáp tajī.

(Mal 3.1; Is 40.3)

⁴Juan Daabáni Isaíaswā ī niǰ daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwādhī āt niǰ naóh bohénap wut jī: “Ni yéej chājatdih cádahnit, táiniboodh ni tút nuumá. Pánih tút nuumnít, ni daabáát tút. Páant ni chājachah ennit, Dios ni yéejatdih ā yohbipna caá”, āt niǰp wut jī. ⁵Nihat Judea baácdih moón, Jerusalén tétchidih moonbút caandih joyát tút niǰná, ā pebna it juibínap wut jī. Pánih joinít, Diosdih ī yéejatdih ī naáwáchah, Juan Jordán mujboó queétdih āt daabánap wut jī.

⁶Juanh yégueh chóo camello wūt jumni nuúep yóocjih nóomnit, ī yacni chóo wut jī. Áih juyáát tōp momo jiwi chóo tōp wut jī. Wúuc joowádhī jeémpnit, belo macdihbūt ápi déebep wut jī.* ⁷Juan cáacwādhī bohéna, nin pah ápi niǰ naáwáp wut jī: “Wā túttimah júóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niǰ jenah joiná

caá. ⁸Weém yeebdh mahjihjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebdh Táini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wúhbipna caá”, āt niǰp wut jī.

Juan Jesúsdhī ā daabáát*(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹Juan cáacwādhī ā daabánachah, Galilea baác, Nazaret túttchimant Jesús ā pebna āt juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Juan caandihbūt Jordán mujboó āt daabánap wut jī.

¹⁰Pánih daabá péanachah, Jesús muǰna nuhniǰi āt aab nuhup wut jī. Pánih aab nuhniǰeh, Jesús ā enechah, jeá āt jéweah bejep wut jī. Páant ā jéweah bejehah, jop pah jíghohni Táini Espíritu jeámant dei júóhni, caandih āt juí jaamáp wut jī. ¹¹Páant ā juí jaamáchah, “Meém wā wúuh, wā oini caá. Meemdh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant āt niǰp wut jī.*

Nemépwā ī maáh Jesúsdhī ā yéejahāt*(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹²Juan caandih ā daabáát túttimah, Táini Espíritu Jesúsdhī muú wihcapboó āt numah bejep wut jī. ¹³Páant ā numah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús āt jumup wut jī. Páant ā jumuchah, nemépwā ī maáh, Satanás, Jesúsdhī ātih yeejép chājat tútup wut yuh jī. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuúépwā bícdih ā jumuchah, ángelwā caandih it táni en dawáp wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jwíihāt*(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴Juandih nemat muúboó ī nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ā maáh jumat táini doonádhī naáwádhī āt bejep wut jī: ¹⁵“Nihat baácdih moondhī Dios ā maáh jumatdih ā júutat pínah bahniǰeh ā judhna caá. Pánihna, táini doonádhī joinít, ni yéej chājatdih cádahnit, táiniboodh ni tút

* 1.6 2R 1.8 * 1.11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

nuumá”, cáacwādhīh āpí níj naóh bohénap wut jī.*

Queej jūut maonitdih ājeéh

Jesús ā bejat tútat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶Páant níj bohé bejna, Galilea fímdih dei juibí, páud bejnit, Simón, ā úd Andrésjīh queej jūut maona, íih ñuodfīh ī yoh báhanachah, Jesús āt enep wut jī. Pánih ennit, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

¹⁷—Weemdhīh ñi pej jum jūúwá. Páant ñi jūúwáchah, yeebdīh wā bohébična caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwādhīh ñi bidat pah, cáacwāboodfīh bidnit, wíih doonádhīh ñi naóhbipna caá, weemdhīh jepahna, wíihwā ī jummat pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁸Páant ā niijíchah joinítjeh, íih ñuonádhīh cádahnit, Jesúsjeéh it bejep wut jī.

¹⁹Chibít yuúp queétdih ñumah bejnit, Santiago, ā úd Juandihbat Jesús āt enep wut jī. Queét ī íp Zebedeo bícdih íih jááj chóodih chúdnit, íih ñuonádhīh ámohna it chājap wut jī. ²⁰Pánih ennit, Jesús queétdih āt bid bojop wut jī. Páant ā bid bojochah joiná, bícmantjeh ī ípdih, caandīh teo wáhnit bícdih jááj chóomant cádahnit, queébtat Jesúsjeéh it bejep wut jī.

**Judíowā ī míic wáacat muúboó
nemép caolih jumndih**

Jesús ā booaat

(Lc 4.31-37)

²¹Táttimah, Jesús wā Capernaum tútchina it bejep wut jī. Caanná juibínit, jwiít judíowā jwí chooát yeó jáapdhīh Dios naáwátdih bohéat túut niijná, jwí míic wáacat muúboó Jesús wābut it waadáp wut jī. Waadnít, caanjīh míic wáacnīdih Jesús āt bohénap wut jī. ²²Pánih bohéna, Moisés ā wutatjīdih bohénit chah Jesús āt wēp naáwáp wut jī. Páant ā wēp naáwáchah joinít, cáacwāboó it joi ñáhup wut jī.* ²³Cáacwā cátfīh nemép caolih jumndihbut ñuhnit, nin pah Jesús dīh āt níj ñaacáp wut jī.

²⁴—¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiít dīh ma chājbi? ¿Meém jwiít dīh bacanadhīh ma jūóhnit beé? ¿Bacanit, jwiít dīh ma mao yohmi níit? Meemdhīh jwí táí jéihna caá. Meém caá Diofīh Túini, āt niijíp wut jī.

²⁵—iÑi laihoa bojoó! iCaán newémant ñi bac bejeé! Jesús queét nemépwādhīh āt niijíp wut jī.

²⁶Páant ā niijíchah joinítjeh, nemépwā caán newédhīh tabit méméanit, ñaacna, áih bácahmanit it bac bejep wut jī.

²⁷Páant ā yapachah ennit, cáacwā búdí it joi ñáhup wut jī.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? iMaáh yoobát pah ā wēp naóhna caá! iÁ wutuchah joinít, nemépwā yuh buca jepahnit, ī bac bejna caá! queétdjeh it míic niijíp wut jī.

²⁸Páant ā chājatji doonádhīh joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baácdih moonbút it míic naóh peetép wut jī.

Simón chudhdih Jesús ā booaat

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹Jwiít judíowā jwí míic wáacat muúmánit Jesús wā bac bejnit, Simóníh muúná it juibínap wut jī. Simón, ā úd Andrésjīh muú monó wut jī. Pánihna, íih muúná Jesús, Juan, Santiagodihbut, it ñumah waadáp wut jī.

³⁰Simón chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jī. Jesús wā ī waadáchah, mi wunatdih caandīh it naáwáp wut jī. ³¹Páant ī naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántdih āt wáí pud chúud jwejep wut jī. Páant ā chājachahjeh, pahat āt dúucah bejep wut jī. Páant ā dúucah bejchah, queétdih jeémát mit wáhup wut jī.

Dawá wunnitdih ā booaat

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³²Tōo ñáh jūúwáchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdih, nemép caolih jumndihbut it ub juibínap wut jī.

³³Nihat caán tútchidih moón caán muú jēc pebh it wáac juibínap wut jī. ³⁴Dawá

* 1.15 Mt 3.2 * 1.22 Mt 7.28-29

wannitdih boonanit, dawá nemépwādhbat Jesús át bacat túttup wut jī. Pánih bacat túttuna, nemépwā caandíh ī jéihyechah, Jesús queétdih át wéheat túttcap wut jī.

Jesús Galilea baáčboó

ā bohé jibat

(Lc 4.42-44)

³⁵Chei buugjéh jáanit, chibít dúpú jwuhuchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih wábúdih át bejep wut jī.

³⁶Táttimah, ā wihcah ennit, Simónwā caandíh ít bid bejep wut jī. ³⁷Pánih bidna, caandíh jwááhnit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—Nihat cáacwā meemdíh bidna beé, ī chājap be, ít niijíp wut jī.

³⁸—Nihat tútchidih moondíh táini doonádih naáwádih wā jūúwáp be. Chóbe ninjīhjih bóo tútchinadih jwī bejat dée caá. Caanjíh jumnitdihbat táini doonádih weemdíh naáwát caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁹Pánih bej, nihat Galilea baáčboó jib, jwiít judíowā jwī míic wáacat munná jumat pah waadnít, Jesús át bohénap wut jī. Pánih bohéna, nemépwādhíh ā bacat túttuchahjeh, cáacwāíh bácahmant ít bac bejep wut jī.*

Bácah moópnidih

Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰Bíic yeó jáap bácah moópni Jesús pebh át juibínap wut jī. Pánih juibína, bódícha caj yoh nājnit, nin pah caandíh át niijíp wut jī:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jī.

⁴¹Páant ā niijíchah joinít, caandíh bádi jígah enna, teo jáhanit,

—iJúu! Wéinit, meemdíh wā booana caá, Jesús át niijíp wut jī.

⁴²Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át nūmah bejep wut jī. ⁴³Páant ā nūmúchah, sacerdotewā ī pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át níj wutap wut yuh jī:

⁴⁴—Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ā nūmátjidih ma júttá. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma wūhuú, booni ma jummatdih nihat ī jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jī.

⁴⁵Páant ā niijíchah yuhna, nihat ā jwááhnitdih át naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdih enedih ípí juibínap wut jī. Túbit dawá ī jumuchah, tútchina Jesús át jéih waadcap wut jī. Pánihna, daocánnit ī jumapboojéh ápi jumap wut jī. Obohjeéhtih, caánboó ā jumuchah yuhna, dawá bíih tútchinadih moón Jesúsdih enedih ípí juibínap wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2¹Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wā Capernaum tútchiboó ít jwáub juibínap wut jī. Ápí juibíni mūdíh ā jwáub juibínachah, ā jumat doonádih joinít, cáacwā ít míic naáwáp wut jī. ²Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ā jumni munná ít juibínap wut jī. Jēc yehmant ít nūh péenap wut jī. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh táini doonádih át naáwáp wut jī.

³Jesús queétdih ā naáwát pónih, chéneha míic neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jī.

⁴Obohjeéhtih, Jesús ā jumni munná juibínit, dawá ī jumuchah enna, Jesús pebh ít jéih waad juibícap wut jī. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih mūh chah bóo coahna beo péuh laab béjnit, ít íit chājap wut jī. Pánih íit chāj péanit, jéih yoocannidih ā nājni chóojih Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jī.

⁵Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwí chéendih ā boobipna caá”, ī níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, át niijíp wut jī.

⁶Páant ā niijíchah joinít, caanjíh chúdnit Moisés ā wutatjidih

* 1.39 Mt 4.23; 9.35 * 1.44 Lv 14.1-32

bohénitboó íih caolihjñhjah nin pah ìt níj jengah joyóp wut yuh jì: ⁷“Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, níj yeena caá ā chājap”, ìt níj jengah joyóp wut jì.

⁸Queét páant ì níj jengah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih āt niijíp wut jì:

—Yeéb páant ñi níj jengah joyát ā túican caá. ⁹“Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinit, weemdñh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jengah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatudih ùbnit, ma yáac chái bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejehchah ennit, wā niiját yoobópdiñh ā jumatudih ñi jéihbipna caá. Pániñh jéihna, yéejat yohat wépat wā bñohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰Weém niñat cáacwā úud jeñé, nin baácñih moondñh jéih booonit, ì yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jéutbipna caá, āt niijíp wut jì.

Páant níj péanit, jéih yoocanniboodih nin pah āt niijíp wut jì:

¹¹—Ma ñah ñuhú. Ma ñaját chóodih ùbnit, míih muáboó ma jwúb bejeé, āt niijíp wut jì.

¹²Jesús páant ā niijíchahjah, caán newé āt ñah ñuhup wut jì, buca. Ñah ñuhnit, ā ñaját chóodih ùbnit, āt bac bejep wut jì. Páant ā bac bejehchah, niñat ìt en wáhi bejep wut jì. En wáhi bejnit, Diosdih búdi wéinít, nin pah queétdih ìt míic niijíp wut jì:

—iEn yuh buca! Búdi náñniat pínahdih buu jwí enna caá. Játih pánihatdih jwí en jwuhcan jí, ìt míic niijíp wut jì.

Jesús Levídiñh ā jūúwát túutat

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Táttimah, íim jwéejdih Jesús wā ìt jwúb bejep wut jì. Pániñh bejnit, dawá caan pébh ì míic wáac juyáchah ennit, queétdih Jesús āt bohé bejep wut jì.

¹⁴Pániñh bohé bejna, Leví Alfeo wúúhdih ā tewat tólihdih ā chūuduchah, āt enep wut jì. Leví, jwí dée jumna yuhna, Romanowá maáta ì úúbat túutni dinerodih úúbh wúhni āt jumap wut jì.

Caandñh ennit, Jesús nin pah āt niijíp wut jì:

—Wájeéh ma pée jūúwá, āt niijíp wut jì.

Páant ā niijíchah joinitjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh āt bejep wut jì.

¹⁵Táttimah, Levíboó áih muúná numah bejnit, Jesús wádhih āt numah jeémép wut jì. Páant ā numah jeéméchah, caán ā niñat pah dawá dinerodih úúbh wúhnit, bita “Yeejépwá caá”, ì niijíntbut, Jesús wájeéh bejnit, queét bíicdih ìt jeémép wut jì. ¹⁶Páant queét bíicdih Jesús wā ì jeémép chūuduchah, Moisés ā wutatjidiñh bohénit fariseowá queétdih ìt enep wut jì.

—¿Dépanih tigaá yeejépwá, dinerodih úúbh wúhnit bíicdih Jesús ā jeémép? ā bohénitdih ìt níj úúbh joyóp wut jì.

¹⁷—Tubúp chūúhcannit cohniñh ípí bidcan caá. Wúñnitjeh caandñh ì bidna caá. Pániñat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jengah joinit, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih cádahnit, wā túut nuúmíhna caá’, níj jengah joinitboó teo wáacni pínahdih ì bidna caá. Pániñna, ‘Yeejépwá caá jwít’, níj jengah joinitdihjah teo wáacadiñh wā jūúwup be, ì yéej chājatdih cádahnit, túñiboodñh ì túut nuumát pínah niijná, Jesús queétdih āt niijíp wut jì.

Jeémép jwuhcatdih Jesúsdiñh

ì úúbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Caán láa Juan ā bohénit, fariseowábut jwí nuowá ì wutat pah ìt jeémép jwuhcap wut jì. Obohjeéhtih, queét ì jeémép jwuhcañh yuhna, Jesús wā páantjeh ìt jeémép wut jì. Páant ì jeéméchah ennit, biquína Jesúsdiñh nin pah ìt níj úúbh joyóp wut jì:

—Juan ā bohénit, fariseowá ì bohénitbut, ì jeémép jwuhcañh caá, Dios queétdih ā wéi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ì jeémép? Jesúsdiñh ìt niijíp wut jì.

¹⁹—Nin pah caá ā jumap: Téihya chéoni ā numah jeémépni bíicdih ā jum jwuhcañh, jígachah, ípí túi wéi

jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum jwuhna, wá bohénit í túi wéi jeémpna caá. ²⁰Obohjeéhtih, bita caandíh í wé bejat túttimah, á chéenwá jígahnit, í jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdfh í wé bejat túttimah bácah, wá bohénitjeéh wá wihcah, queébtut í jeémp jwuhcan níit, Jesús át níij jepahap wut jí.

²¹Ded pah jwí nwowá í wutátji áih jáap bohéátjijh fariseowá í widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah át jwáub níij bohénap wut jí: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojih máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdát á náahcan caá. Páant níi chájachah nihna, caandíh níi chocat túttimah, jíint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwí nwowá í naáwátji wíih jáap bohéátjijh widcat caá náahap. ²²Pánihat dée, pah jwuhcanni iguúh macdih nuñúp chóojih í chájniiji máa wuh wúúhdih yáacat á náahcan caá. Páant níi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wúúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant á yewechah, chénat pah áta búud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wúúhboó yáacat caá náahap. Páant níi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut á túi jumtipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéát jwí nwowá í naáwátjijih widcat caá náahap”, Jesús át níijíp wut jí.

Chooát yeó jáapdih

Jesús á bohénit trigo quehedih

í úuc jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³Bífc chooát yeó jáapdih Jesús á bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jí. Pánih bejna, á bohénit trigodih ít úuc jeémp bejep wut jí. ²⁴Páant í úucuchah enna, íjeéh bejnit fariseowá íjnit, nin pah Jesúsdih ít níij júihñup wut jí:

—Jwiútdih ma joi jwáhuú. ¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó í teo? Pánih teona, Moisés á wutátjidih yap yohna caá í chájap, ít níijíp wut jí.

²⁵⁻²⁶Páant í níijíchah joinít, “Wá bohénit í yap yohcan caá”, níiját túut níijná, Jesús queétdih nin pah át níij bóod chuñup wut jí:

—Davidji á bohénit bícdih nuugúp wunna, Diofih muná waadnit, sacerdotewá Diosdih í wühniiji pandih át jeémép wut jí. Pánih jeémpna, á pej jumnitdihbut át wühup wut jí. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewájeh í jeémát pínah át jumup wut jí. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jí. Caán láa Abiatar wut jumni sacerdotewá í maáh át jumup wut jí. ¿Davidwá páant í chájatjidih Dios naáwátidih í daácní núodih níi bohécannit jíí? Caán pandih í jeémécah yuhna, Diosboó ‘Níi túi chájcan beé’, át níijcáp tají. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wá bohénitbut Diosdih í yap yohcan caá, Jesús át níijíp wut jí.

²⁷Páant níijnít, nin pah Jesús queétdih át jwáub níijíp wut jí:

—Dios chooát yeó jáapdih cáacwádih á jwejep jí, teo chuñnit, í chooát pínah níijná. Caán yeó jáapdih dawá wutnatdih í jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih á teo wáacat pínahdijeh át jenah joyóp tají. ²⁸Pánihna, weém nihát cáacwá úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah í chájat pínahdih wá jéih wutna caá, át níijíp wut jí.

Téihya ágahnidih Jesús

á booaat

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹Jwí míic wáacat muná juibínit, Jesús wá ít waad béjep wut jí. Caán muúdh téihya ágahnibut át jumup wut jí. ²Caán muúdh jumnitboó Jesúsdih ít en nuñup wut jí. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih á boanachah, eníhna ít chájap wut jí, caandíh naóh yacat túut níijná. ³Téihya ágahnidih nin pah Jesús át níijíp wut jí:

—Nah nuñnit, wá pebhna ma júúwá, át níijíp wut jí.

* 2.23 Dt 23.25 * 2.25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

⁴Páant niijnít, caán muudíh jumnitboodíh nin pah át niij wábh joyóp wut jī:

—Ni jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdih Dios jwiútdih ded pah tigaá ā wut? ¿Túí chājatdih níft ā wutwup? ¿Yeejép chājatdih níft ā wutwup? ¿Cáacdih ā booaat túut níft? ¿Cáacdih ā mao yohat túut níft? queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, queét it jéih jepahcap wut jī. ⁵Páant ī jepahcah enna, cáacwādih ī jígah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át ijip wut jī. Queétdih ijina yuhna, búdí át jígahap wut jī. Pánih jígahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jī: —Míih téihyadih ma yoo dūwúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih át yoo dūwúp wut jī. Páant ā yoo dūwúchahjeh, áih téihya át týyah bejep wut jī. ⁶Páant Jesús áih téihyadih ā booanachah ennit, fariseowā it ij bac bejep wut jī. Pánih ij bac bejnit, Herodeíh cáacwā bífcdih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdi jwī jéih mao yohbi?” queétjeh it míic niijíp wut jī.

Dawá cáacwā ím jwéejdih ī jumat

⁷⁻⁸Jesús ā bohénit bífcdih ím jwéejdih it jwúub bejep wut jī. Páant ī bejchah enna, Galilea baácdih moón dawá queétdih it péé bejep wut jī. Ded pah ā wép chājat doonádih joinít, Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wūt jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wūt jumni tútchidih moonbút dawá ā pebhna it juibínap wut jī. ⁹⁻¹⁰Dawá jumna, Jesús pebh it túi yáo ñuh juibínap wut jī. Dawá wannitdih ā booanachah enna, bita wannitbut Jesúsdi chūúfhnit, búdí it míic tóonap wut jī. Páant ī míic tóonachah ennit, Jesús ā bohénitdih caanjíh ñajni jááj chóodih át too deya pahaat túutwup wut jī, caán

chóodih waad páhnit, queétdih bohéat túut niijná.*

¹¹Jesúsdih ennit, nemép caolih jumnitboó ípí páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah it niij ñaacáp wut jī:

—iMeém Dios wúúh caá! it niijíp wut jī.

¹²Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ápí niij wutwup wut jī:

—Dios wúúh wā jumatdih bitadih ñi naóhca bojóó, át niijíp wut jī.

Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdih ā ñíwat (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³Jeéboó páuh laab juibínit, ā náahnitdih Jesús ā pebhna át bejat túutwup wut jī. Á bejat túutuchah joinít, ā pebhna it juibínap wut jī. ¹⁴Doce ā naáwát túutnit pínah bíh tútchinaboó wahna, áih túini doonádih naóh jibnit pínahdih át ñíwip wut jī. ¹⁵Pánih ñíonit, nemépwādih ī bacaat pínah wépatdihbut queétdih át wúhup wut jī. ¹⁶⁻¹⁹Jesús nit docewādih át ñíwip wut jī: Simón, Santiago, ā úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wúúh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ā ñíonit it jumup wut jī. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wūt búúhdhup wut jī. Santiago, ā úud Juanjíh Zebedeo weh it jumup wut jī. Queét waícanjeh íjnit ī jumuchah enna, queétdih Boanerges Jesús át wūt búúhdhup wut jī. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chājap wut jī. Judas Iscariote Jesúsdih eníhcannitdih dúo wáini pínah át jumup wut jī. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdih át numah jwúub dei bejep wut jī.

“Nemép ā wépatjíh Jesús ā booana caa”, ī niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰Jwúub dei bejnit, Jesús ā bohénit bífcdih muuná it waad béjep wut jī. Páant ī waadát túttimah, dawá cáacwā míic wáac juibína, caan muudíh it yáwap

* 3.9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

wut jī. Páant ī míic wáac juibínachah ennit, Jesús wā it jéih jeémpcap wut jī. ²¹Pánihna, dawá ī míic wáacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ā déewā caandíh wapat tútut niijná, it ub bejhip wut yuh jī. “Jesús déhena caá ā chājap”, queét it niijíp wut jī.

²²Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah it míic niijíp wut jī: “Nemépwā ī maáh Beelzebú ā wēpatjīhjah caá nemépwādih ā bacat tútut”, it niijíp wut jī.*

²³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah āt niijí naáwáp wut jī: “Nemépwā míicjah ipí míic bacacan caá. Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nihcan, Táini Espiritu ā wēpatjīh queétdih wā bacana caá. ²⁴Nin pah ā jumna caá: Det bíic baácđih moonjéh yuhna míic maona, queét nihāt ita wun beedáh bej tagaá. ²⁵Pánihat pah, bíic yoobó, bíic mūdđih moonjéh yuhna, míic maona, ita jweí peét bej tagaá. ²⁶Satanás, nemépwā ī maáh áihwādih bacana, bíic yoobó muntih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tagaá.

²⁷“Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéih munná ded nuúmíhna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéopéanít, áih bíí déedih ā jéih ubna caá.

²⁸“Yoobópđih yeebđih wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ī jwúub tútut nuumúchah, Dios ī yéejatđih ā yohbipna caá. ²⁹Páant ī yéejatđih ā yohochah yuhna, Táini Espirituboodđih yeejép ī wéhenachah, caandíh bácah ā noón quíib buadcán níit. Páant ī niijátji jíib, peéh chājat páantjeh ā jumnipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

³⁰Jesús Táini Espiritu ā wēpatjīh nemépwādih ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nemépwādih ā bacana caá”, Moisés ā wutatjidih bohénit ī niijíchah joinít, Táini Espiritudih ī yéej wéheatji jíib Jesús queétdih páant āt niijí naáwáp wut jī.

Jesús ā déewā caandíh ī bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Páant ā naáwát pónih, Jesús ā fín ā úudwā bíicđih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesúsđih it bid baca bojat tútut wut jī. ³²Pánihna, ā pebh chūudnitboó caandíh nin pah it niijíp wut jī:

—Ma fín, ma úudwā bíicđih jóocmant meemđih bidna wuát it chājap, it niijíp wut jī.

³³—Ma naáwát téina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā fín? ¿Det tigaá wā úudwābut, yeeb níi jenah joyóchah? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

³⁴Páant niijnít, ā pebh chūudnitdih jéutnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Nit caá wā fín panihnit, wā úudwā panihnitbut ī jumap. ³⁵Pánihna, ded Diosdih táí jepahni wā úud, wā jwan, wā fín panihni ā jumna caá, āt niijíp wut jī.

Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Pánih bohé péanít, bac bej, íim jwéejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwādih āt jwúub bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ā pebh ī juibí ñuhuchah, íimđih pahni jááj chóodih Jesús āt waad páhap wut jī. Queét íim jwéejdih it táí yáo ñuhap wut jī.* ²Pánih waad páhñit, dawá ā jenah joiní naáwátñajíh bohéna, Jesús nin pah queétdih āt niijí naóh bohénap wut jī:

³“iNin naáwátđih níi táí joyoó! Bíic newé waáh momodih ā bejep be. ⁴Páant ā waáh bojochah, biquí tíibna namádih ā buug nájap yuh be. Obohjeéhtih, wacanjeh jūóhñit, jwébehwā caán tíibnadih ī jeémáh bojop be. ⁵Bíih tíibna jeejíh yewéni baác jumapboó ā buug nájap be. Pánih buug nájñit, wacanjeh ā chíih jūáwáp yuh be. ⁶Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ā chāhachah, ñeh bainjeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷Bíih tíibna nemép óotna cāth ā buug nájap be. Pánih buug nájñit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó

* 3.22 Mt 9.34; 10.25 * 3.29 Lc 12.10 * 4.1 Lc 5.1-3

caandíh ā chíh yap bejehah, momniboó mánahna, ā quehcap be.
⁸Obohjeéhtih, bíh tíbna túini baácboó ā bueg nájap be. Pánih bueg nájna, chíhñit, ā túi quehep be. Pánihna, caánboó chíhni biquí wawánadih treinta tíb, bíh wawánadih sesenta tíb, bíh wawánadih cien tíb ā jumap be”, cáacwádih át niijíp wut jī.

⁹Páant niij péanit, “iDed molít jumna, ā túi joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Ā bohénit beh joicán,
 Jesúsdih ī uúbh joyát**
 (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Queét joinítjī ī jwúub bejat túttimah, Jesús doce ā bohénit, bita daocánnit bífcidih caandíh nin pah ít niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwádih bohéna, ma jenah joiní naáwátjijeh mapí bohé? caandíh ít niijíp wut jī.

¹¹—Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihát cáacwádih ā teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon játih moondíh ā jéihya jwuhca naáh doonádih bueg yeeb wā bohénitdih Dios ā jéihyat táutna caá. Obohjeéhtih, bitadih páantjeh ā jéihya jwuhcah, wā jenah joiní naáwátjijeh queétdih wāpí bohéna caá. ¹²Pánihna, wā chájtadih enna yuhna, ī beh encan caá. Wā naáwátjijeh joiná yuhna, ī beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ī yéejatdih cádahcan, wā pebh ī tac páud jühchah, ī yéejatdih wā yohcan níft,* Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Waáh momni naáwátjih
 ā beh joyát**
 (Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³“Yeeb butéh wā naóhndih beh joicán, bíh wā naáwát pínahdihbut ñi beh joicán níft”, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jī.

Túttimah, ā jenah joiní naáwátjih ā jéihyat pínah niijná, queétdihjeh nin pah át jwúub niij naóh bohénap wut jī:

¹⁴“Wíh túini doonádih naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵Biquína joinít namáboó bueg nájni panihni ī jumna caá.

Caandíh ī joyát túttimahbitjeh, Satanás jühñit, jwébehwā caán tíbnadih ī jeemát pahjeh, queét ī joyátjidih ā quíib buegdána caá. Páant ā quíib buegdánachah, ī joyátjidih náhnican, ī jéih jepahcan caá.

¹⁶Bita joinítboó jeejéh yewéni baácdih bueg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, búdí ī wēi jwuhna yah caá.

¹⁷Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ī jumna caá. Yeejép ā yapachah, wíhwhā ī jumát jíib bita queétdih ī yéej chájachah, waicanjeh wíh túini doonádih ī cádahna caá. ¹⁸Bita joinítboó nemép óotna cáth bueg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, ī jepahna yah caá. ¹⁹Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bíf déedihbut búdí ī bíbohíhatdihjeh ī jenah joiná caá. Páant ī jenah joyóchah, ī joiní túini dooná pácahi panihni íh caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboodíh ī jéih chájcan caá.

²⁰Obohjeéhtih, bitaboó wíh túini doonádih joinít, túini baácboó bueg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, táinidih ī jéih chájna caá. Queét treinta tíbna ā quehat pah ī jumna caá. Bita túi jepahnit, búdí túi chájna, sesenta tíbna ā quehat pah ī jumna caá. Bita túi jepahnit, chah búdí túi chájna, cien tíbna ā quehat pah ī jumna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jiiát dah naáwát
 (Lc 8.16-18)

²¹Páant niij péanit, nin pah queétdih át jwúub niij naóh bohénap wut jī: “Wā bohéat jiiát panihni caá. Jiiát dahdih jii péanit, wáam dahjih ñipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ñipí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ā túi yeh igát pínah niijná, japboó ñipí jii cáagna caá.” ²²Jiiát dah ā yeh iiguíchah jwí túi enat pah, játih ī beh joicátjidih túttimah cáacwā ī jéihbipna caá.* ²³iDed molít jumna, ā túi joyó naáh! ²⁴Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ā túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih,

* 4.12 Is 6.9-10 * 4.21 Mt 5.15; Lc 11.33 * 4.22 Mt 10.26; Lc 12.2

joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebđíh ā teo wáaccan níft. Páant ā teo wáaccan, ñi beh joicán níft.* ²⁵Ded túi jepahni túi beh joiná ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wā beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ā jumbipna caá”, āt niijíp wut jī.*

Trigodih momat naáwát

²⁶“Dios ā maáh jumat, trigodih momat panihni caá. ²⁷Mom péanit, chei jumat pah ūo, yeó jáap jumat pah ápí jáana caá. Páant ā chājat pónih, ā jéihcah yuhna, ā momni ā behna caá. ²⁸Baácboó momnidih Diosjeh ā behana caá. Páant ā behanachah, caán pínah ā jwíih chíihna caá. Caán ā behechah, áih wawá pínah ápí yabacna caá. Caán wawá behnit, ā báuhuchah, áih quehena ā jígohna caá. ²⁹Caandíh ūb láa caan quéhena ā behechah ennit, cáacwā ípí bóod ūbna caá.* Á momni ded pah ā behatdih ā beh joicát pah, cáacwā ded pah Diosdih í jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰“¿Dios ā maáh jumat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wā naóhbi? ³¹Mostaza tíib ded pah ā jumatdih wā naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. ³²Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh í momochah, chíihna, ā túi behna caá. Páant ā behechah, áih cácanaboó jwébehwā yeó chāhatdih ípí jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jumat. Áihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah í dao béjipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Naáwátnejihjeh ā bohéát

(Mt 13.34-35)

³³Caán dée naáwátnejihjeh cáacwā í jéihyat pah bóo Jesús queétdih ápí bohénap wut jī. ³⁴Naáwátna ā wihcah, queétdih ápí bohécap wut jī.

Obohjeéhtih, ā bohénitdihjeh ā bohéátjidih Jesús ápí jwáub naáwáp wut jī, í túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut

Jesús ā yayáát

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵Pánih cáacwādih bohé péanit, tóo ñáh jūúwáchah,

—Chóbe ímdih jwí chúuh bejjih, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.

³⁶Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ā bohénit bícdih, caandíh joinítidih ít éemp chúuh bejep wut jī. Bitabut bíih jááj chóonajih íjééh ít chúuh bejep wut jī.

³⁷⁻³⁸Páant í chúuh bejehchah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, āt ūwup wut jī. Páant ā ūwat pónih, búdí johlit nolihatbut āt jūúwép wut jī. Búdí nolihat ā jumuchah, íih jááj chóo āt daábíhip wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó āt jáacap wut jī.

Páant ā jáacah ennit, nin pah caandíh ít niij wucup wut jī:

—Bohéni, daabná caá jwí chājap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma ūmcan níft? Ít niij ñaacáp wut jī.

³⁹Páant í niij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—íLaihca bojoó! íMa yayaá! āt niij jūihñup wut jī.

Páant ā niijichahjeh, johlit, nolihatbut bícmantjeh āt yayáh bejep wut jī.

⁴⁰Páant ā niiját túttimah, ā pej jumnitdih nin pah āt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi ūmcan tagaá, āt niijíp wut jī.

⁴¹Obohjeéhtih, búdí ūmcan, queétkoó nin pah ít míic niijíp wut jī:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, ít niijíp wut jī.

Gadara baácdih bóo nemépwá

jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹Jesús johlitdih yayániji ā bohénit bícdih Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jī. ²Pánih chúuh juibínit,

* 4.24 Mt 7.2; Lc 6.38 * 4.25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26 * 4.29 Jl 3.13

Jesús wā ī aab béjehah, cáac yohopmant nemépwā jumni newé Jesúsdiḥ át jwááh dah bejep wut jī. ³Caán newé cáac yohopboó jeé fitna ápí jumup wut jī. Cáacwā caandíh chéona yuhna, ít jéih teocap wut jī. ⁴Dawá láa ítah tōpjīh áih téihya colóhndih í chéwechah yuhna, ápí páud wái daj yohop wut jī. Áih jítcha colóhndihbut ítah tōpjīh í chéwechah yuhna, ápí daj mao yohop wut jī. Pánih wēpni á jumuchah, cáacwā caandíh ít jéih teocap wut jī. ⁵Cáac yohop jeé fitnaboó chei jummat pah, yeó jáap jummat pahbut caán míicjeh jee dájhīh ápí míic mao ñaacáp wut jī.

⁶Pánihna, Jesús yuép ā jūwúchah ennit, caandíh át jwááh ñáo dei juibínap wut jī. Jesús pebh juibínit, ā wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jī.

⁷⁻⁸Páant ā chājachah enna,
—¡Nemépwáá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwā ít niij ñaacáp wut jī:

—Jesús, Dios chah wēpni wūéh ¿Dépanihat túut tiguaá jwiít dih páant ma chāj? Dios ā enechah, meemdíh jwí wūéhna caá. Jwiít dih ma peéh chājca bojoó, Jesúsdiḥ ít niijíp wut jī.

⁹—¿Dedé tiguaá ma wūt jum? Jesús át niijíp wut jī.

—Dawá caá jwiít jwí jumup. Pánihna, Legión caá wā wūt, Jesúsdiḥ át niijíp wut jī. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chājap wut jī.

¹⁰—Jwiít dih bíh baácboó ma wahca bojoó, nemépwā ít niijíp wut jī.

¹¹Queét pebh, jeé ñaj deypboó, momo muuwā í bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwā Jesúsdiḥ ít niijíp wut jī:

¹²—Queét muuwādih jwiít dih ma waadát túutú, ít niijíp wut jī.

¹³—Ñi waad béjeé báach, Jesús át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, caán newéih báachmant bac bejnit, muuwādih ít waadáp wut jī. Páant í waadáchah, ímna ñáo dei bej, buég báahnit, muuwā ít chíic wunup wut jī. Dos mil muuwā ít wunup wut jī.

¹⁴Páant í buég báah chíic wunuchah ennit, queétdih en daonítj íh tátchiboó

ít jweí jwúub bejep wut jī. Jweí jwúub bejnit, nihát í jwááhnitdih ít naáwáp wut jī. Queét í jumni tátchidih jwúub juibínit, caánboobát ít naóh peetéw wut jī. Páant í naáwáchah joinít, caán tátchidih moón Jesús ded pah ā chājatjidih enedih ít bejep wut jī. ¹⁵Jesús pebh juibínit, nemépwā jumni caánboó táinijeh ā chúuduchah, ít enep wut jī. Pánih chúudna, yégueh duonít, táí jenah joinít át jumup wut jī, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí í úmup wut jī. ¹⁶Jesús ā chājatjidih ennitj jáap juinítboodíh Jesús ded pah nemépwādih bacat túutnit, muuwādih ā waadát túutatjidihbut ít naáwáp wut jī. ¹⁷Caán doonádih joinít, Jesúsdiḥ náachan, caán baácđih moón íh baácmant Jesús wādih ít jwúub bejat túutup wut jī.

¹⁸Jesús wā jááj chóodih í waadáchah, nemépwā jumni nin pah át niijíp wut yuh jī:

—¿Majeéh weembát wā bej jíh? át niijíp wut jī.

¹⁹—Wájeéh ma jūwúchah, áta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jígah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādih naáwát túut niijná, í pebhna ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át niij jepahap wut jī.

²⁰Páant ā niij jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumni ā déewādih át naáwáp wut jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wūt jumni baácboó Jesús ded pah ā chājatjidih nihát dih naóh jibidih át bejep wut jī. Páant ā naáwáchah joi núhnt, nihát Diosdiḥ búdí ít wēi naáwáp wut jī.

**Áih yégueh chóodih jwí, teonih,
Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat**
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ít jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejna, ím jwéejdih í ñaan juibínachah, dawá Jesúsdiḥ enedih ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdiḥ ít wáac ñuh púda bojop wut jī. ²²Páant í ñuh púda bojochah, queét cáth Jairo Jesús pebh át juibínap wut jī. Jairo jwiít judiowá jwí míic wáacat muudih en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdih jéihnit,

áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jī:

²³—Wā nuám mi wunat túat chájachah ennit, ma pebh wā jūúwáp be. Caántdih teo jáha booaat túat niijná, wíih munná wájeéh ma jūúwá, át niijíp wut jī.

²⁴Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jī. Páant ī bejehah, cáacwábut tjeéh ít bejep wut jī. Páant cáacwá cātíh á bejehah, dawá caandíh túbít ít too péenap wut jī.

²⁵Cáacwá cātíh bíih wili wunnihbut mit jumup wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumup wut jī. ²⁶Dawá cohnit caántdih ítíh cohop wut yuh jī. Obohjeéhtih ī cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jī. Nihat miíh dinero ī cohat jíib wñhna yuhna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸Pánihna, cáacwá Jesúh doonádih ī miíc wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit niíf jenah joyóp wut jī: “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant niíf jenah joiná, cáacwá cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yégueh chóodih chahbitjeh mit juibí tewep wut jī. ²⁹Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayát dih miíh bácahjíh mit joyóp wut jī. ³⁰Páant mi juibí tewechah, ā booaat wépat caántdih ā chéúát dih Jesúsbut át joyóp wut jī. Pánih joiná, cáacwá cātíh tac púud ñuhnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yégueh chóodih ā jui teo? át niijíp wut jī.

³¹—¿Páant, dawá cáacwá meemdíh ī too péenachah jéihna yuhna, páant ma niíf wábh joi? ā bohénitboó Jesús dih ít niijíp wut jī.

³²Obohjeéhtih, yégueh chóodih jui, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wut jī. ³³Pánihna, mi booadíh jéihnit, úmna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesús dih túi yoobópdihjeh mit naáwáp wut jī. ³⁴Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Núumá, wā wépatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wéinit, ma bejeé. Caán

wunat meemdíh ā jwáub jūóhcan níit, páant muntíh, át niijíp wut jī.

³⁵Jesús caántdih páant ā niijíchahjeh, Jairoh mummánt bejnit, ā déewá ā pebh ít juibínap wut jī.

—Jáantjeh ma nuám mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwáub bejat túutá, Jairoh ít niijíp wut jī.

³⁶Obohjeéhtih, ī niiját dih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairoh át niijíp wut jī:

—iMa úmca bojoó! iWá wépatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! át niijíp wut jī.

³⁷Túttimah, ájeéh péenitdih “Ninjíh ñi pánaá”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih munná ít béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ā úud Juan, queét bíic peihcannitdihjeh át numah bejep wut jī.

³⁸Jairoh munná juibínit, wunnidih dawá túbít ñaac jünitdih át enep wut jī.

³⁹Pánih enna, caán munníh waadnit, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanihna túbít ñaac jüi tugaá ñi chá? Nint wébit wunnih nihcan caá.

Üona caá mi chájap, át niijíp wut jī.

⁴⁰Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wut jī. Páant ī dehwechah, queét nihadidih Jesús át bacat túutap wut jī. Páant ī bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi mánadihbüt wébit mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jī. ⁴¹Pánih waad juibínit, miíh téhyadidih teonit,

—iTalita cumi! Jesús caántdih át niijíp wut jī. Páant niijná, “Bainfmaá, ma ñah ñuhú”, niijná át chájap wut jī.

⁴²Páant ā niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yác cháí bejep wut jī. Caánt doce jópchi mit bíbohoh wut jī. Páant mi booadíh ennit, caán tólihíh ā numah waad béjnit búdí ít joi ñúhup wut jī. ⁴³Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi booadíh naáwát túutcan, jeémát dih át wúhat túutap wut jī.

Nazaret tútchidih moón

Jesús dih ī náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹Jairoh mummánt bac bejnit, Jesús ā bohénit bíicdih ā behni Nazaret tútchina át jwáub juibínap wut jī. ²Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwí miíc

wáacat mæúdíh Jesúswā it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús caanjíh jumnitdih át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, dawá caandíh it jói wáhi bejep wut jī. Pánih jói wáhi bejnit, nin pah it míc níj wábh joyóp wut jī:

—¿Jesús dedjíh tigaá, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tigaá ā túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih ápi cháj júutna caá. ³Máa teonijeh caá. María wúúh ā jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ā úudwā í jumna caá. Á jwanna yaádhbut jwí pebh í jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ā jumup, it míc niijíp wut jī.

Páant niijnít, ded pah ā jumatdih jéihcanjeh, caandíh í náahcap wut jī. ⁴Páant í náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapanidih cáacwā ípi wéina caá. Páant í weñechah yuhna, áih títchidih moón, ā déewā, áih mæúdíh jumnitboó, caandíh ípi wéican caá. Pánihna, ninjíh behni wā jumuchah, weemdíh ní náahcan caá, át niijíp wut jī.*

⁵Caán títchidih jumna, Jesús Dios ā wēpatjíh át jéih cháj júutcap wut jī. Pánih chájcan yuhna, biquína wunnitdih teo jáhanit át boonanap wut jī. ⁶Caanjíh moón caandíh í jepahcah, át en wáhi bejep wut jī. Pánihna, caan pébh jumni títchinadih Jesúswā bohénadit í bejep wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷Túttimah, doce ā bohénitdih ā pebh bid bojnit, ā wēpatdih queétdih wúhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús át wahap wut jī, bílh títchinadih moondíh teo wáacnit, nemépwádh í bacat tútat pínah niijná. ⁸Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Bíi dée, pan, wuh wúúh, dinerodih ubcan, ní íoh cajat nahdihjeh pohba ní ub bejeé. ⁹Níi tútt nnumát pínah yégueh, zapatosdihbut ní ub bejca bojó. ¹⁰Páant níi bejchah, níi juibíni títchinadih moón yeebdíh úwat tólih í wúhuchah, caán

mæúdíhjih níi chāo jwáhuú. Caán títchimant bejnajeh, caán mæúdíh níi cádah bejeé. ¹¹Ded títchidih moón yeebdíh náahcan, í jóihcah, caán títchidih yap bejna, níih zapatosdih bóo becchídih níi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ā yohat pínahdih í jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma títchidih moón, Gomorra títchidih moonbút túbít yeejép chájnít í jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chájat ā jumnipna caá, át niijíp wut jī.*

¹²Pánihna, queét doce ā wahnitboó Jesúh táníi dooná naáwádh it bejep wut jī, cáacwā í yeej chájatdih cádahnit, túiniboodíh í tútt nnumát pínah niijná. ¹³Pánih bejnit, dawá nemépwádh bacat túttnit, wunnitdihbut yíjijh náai, wúbhnit, it boonanap wut jī.*

Juan Daabánidih í mawat

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Jesús ā bohénit í bohé jibichah, ded pah Jesús ā chájat doonádh dawá it joyóp wut jī. Maáh Herodesbut át joyóp wut jī. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ā wunat túttimah, át jwúub boo pud júóh níit át chájap? Pánih boo pud júóhni jumna, jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih ā jéih chájna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, át níj jenah joyóp wut yuh jī.

¹⁵Bitá “Elías caá”, níj, bitabut “Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani dée ā jumna caá”, it niijíp wut yuh jī.*

¹⁶Páant í niijíhah joinít, Herodesboó —Juanjidih waó wā bóod yohat túttjni át jwúub boo pud júóh tagaá, át niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Juandih í mawat pínah játih, Herodes ā úud Felipe áa Herodíasdih át dúuc wái áa jumup wut jī. Páant á dúuc wái áa jumap peéh Juan caandíh nin pah át níj júihñap wut jī: “Ma úud áadh dúuc wái áa jumna, Dios ā wutatdih yap yohna caá ma chájap”, át niijíp wut jī. Páant ā niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muáboó Juandih mit

* 6.4 Jn 4.44 * 6.8-11 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 6.13 Stg 5.14 * 6.14-15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

nemat tútup wut jī. Páant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandih chéwat tútunit, nemat muúboó át nemat tútup wut jī.*

¹⁹Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat tútufhip wut yuh jī.

²⁰Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwátdih naóh yapani ā jumna caá”, niíf jenah joinít, Dios ā peéh chājatdih úmna, caandih át mao yohat tútup wut jī. Ded pah ā túi chājat pinahdih Juan caandih ā naáwáchah, Herodes búdí át jenah joyóp wut jī. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih ápi túi wēi joyóp wut jī. ²¹Páant ā wēi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wā mawat tútubi”, páantjeh mit niíf jenah joyóp wut jī. Páant mi niíf jenah joyóchah, ā cáac jummat yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes áih cáacwādih míc wáacat tútunit, búdí át numah jeémép wut jī. Caán nump jummit maáta, áih soldadowā maáta, Galilea baácdih moón maátabut, ā numah jeémátdih enedih ít juibínap wut jī. ²²Biícđih í jeéméchah, Herodías nuúboó queétdih mit eo júutup wut jī. Páant mi eo júutuchah ennit, Herodes, ā bid bojnibut, búdí ít weñep wut jī.

—Dedé ma náahatdih weemdih ma úbúchah, meemdih wā wūhbična caá.

²³Dios ā enechah, yoobópđih meemdih wā naóhna caá. Ma úbát pah bóo tac yoób wā maáh jummatdih meemdih wā wūhbična caá, mi íbi Herodes caántdih át niijíp wut jī.

²⁴Páant ā niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niíf úbuh joyóp wut jī:

—¿Dedé déedih tigaá wā úbuhbi? mit niijíp wut jī.

—Juan Daabáníh wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih í wūhna naáh, mi nuúmdih mit niíf jac wutup wut jī.

²⁵Páant mi niíf jac wutuchah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jī:

—Juan Daabáníh wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ā wunatdih wā jéihyat pinah niijná, pamapjih cáagnit,

weemdih í wūhna naáh, mit niijíp wut jī.

²⁶Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jígahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwā í enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wā wūhbična caá”, átát niijíp wut jī. Pánihna, ā niijátjidiđ cáacwā í joyóchah, tíčna, “Meemdih wā wūhcan niít”, caántdih át jéih niijícáp wut jī. ²⁷Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat tútunit, soldadodih át ub júúwát tútup wut jī. ²⁸Páant ā wutuchah joinájah, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, át ub júúwáp wut jī. Pánih ub júóhñit, Herodías nuúmdih át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, áih wao dáhjidiđ teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jī.

²⁹Pánihna, caandih í mawatji doonáđih joinít, áih bácahjidiđ ubúđih juibínit, Juan ā bohénitji cáac yohopboó ít yohop wut jī.

Cinco mil cáacwādih Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰Jesús ā wah bojnitji ā pebh juúb juibínit, ded pah í chājatjidiđ, túini dooná í naáwátjidiđbut Jesúsđih ít naáwáp wut jī.

³¹Táttimah, queét í jumupboó dawá cáacwā jwíih juibínitji bita í juibínachah, ípí nahwat jwúb bejep wut jī. Páant dawá í jumuchah, Jesús wā ít jéih bid jeémpcap wut jī. Pánihna, ā bohénitdih biáboó át numah bejep wut jī.

—Chóbe cáac wihcapboó jwí choo jwáhjh, queétdih át niijíp wut jī.

³²Páant ā niijíchah joinít, queét jááj chóodih waadnit, cáac wihcapboó ít chúuh bejep wut yuh jī. ³³Obohjeéhtih, queét í chúuh bejchah, dawá queétdih beh ennit, íim jwéejdiđ ít nuún náo púud bejep wut jī. Íim pebh bóo tútchidiđ moonbút ít nuún náo púud bejep wut jī. Pánihna, Jesús wā í juibíát pinah játih queétdiđ ít juibínap wut jī. Jesús wā í chúuh juibínachah, dawá queétdih ít pái nahup wut jī. ³⁴Queétdih bohéni ā

* 6.17-18 Lc 3.19-20

wihcäh, en daoní wihcanni ovejawā panihnit ī jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí āt jǐgah enep wut jī. Jǐgah ennit, queétdih āt túi bohénap wut jī. * ³⁵Cheyeh āt jumuchah, ā bohénit Jesúsdih nin pah īt niijíp wut yuh jī:

—Cheyeh caá. Ninjǐhbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶Pánihna, nitdih pehbhit jumni tútchinadih ma wahaá, ī jeémát jǐib chājat pínah niijná, īt niijíp wut jī.

³⁷—Yeebjéh queétdih jeémát nī wūhūá, Jesús queétdih āt niǐj jepahap wut jī.

—Páant, ocho widh tewat jǐibjǐh jeémátdih jwǐ jǐib chājachah yuhna, queét nihadidh āta juicán tagaá, Jesúsdih īt niijíp wut jī.

³⁸—¿Débóí pan dah tigaá ā jum? Jéihyat túut niijná, nī bidbi jwuhūá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant ā bidat túutnitjǐ jwáub junít, —Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábut ā jumna caá, īt niijíp wut jī.

³⁹—Cáacwádidh can túi jaihni yǐlipdih nī cháudat túutú. Bíf poómp ninboó, bíh poómp canboó, bíh poómp conboó, nī cháudat túutú, Jesús āt niijíp wut jī.

⁴⁰Páant ā niijíchah joinít, nihadidh īt cháudat túutup wut jī. Biquí poómpna cincuenta, bíh poómpna cien, nihāt ī dawát yoobó páant īt cháud peetéw wut jī. ⁴¹Túttimah, caán bífcjǐh bóo téihya pan dahna, chéne queejwádidhbut ubnit, Jesús jeáboó āt chéi enep wut jī. Chéi ennit, “Jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, Diosdih āt niijíp wut jī. Pánih úbh péanit, pan dahnadih āt dajap wut jī. Dajnit, nihāt cáacwádidh ā bohénitdih āt jwáub daj wūhat túutup wut jī.

Túttimah, queejwádidhbut ī wūhat pínah niijná, āt daj wūhup wut jī. ⁴²Páant ī wūhuchah, jeémpnit, nihāt īt túi wud jumup wut jī. Nihāt ī túi wud jumuchah, páantjeh ī judh jeémpni īt bíbohoh wut jī. ⁴³Páant ī judh jeémpni pan, queéj déepjǐh doce wuhnadih ā bohénit īt ub yac yáwanap wut jī. ⁴⁴Queejdih pandihbut jeémpnit neonájeh cinco mil īt jumup wut jī. Yaádh, ī wehjeéh chah īt jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chūi bejat (Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵Páant ī jeémp péanachah, jááj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ā jǐtih Jesús ā bohénitdih āt chūuh bej páñat túutup wut jī. Páant ī chūuh bejchah, caandǐh joinítjǐdih jwáub bejat túutnit, ⁴⁶caanjéh jeéboó Diosdih úbúdíh āt púuh laab béjep wut jī.

⁴⁷Túttimah, cheina ā bohénit ím tac yoób ī chūuh bejchah, Jesús bífcjeh caánboó úbhna, āt chāo jwáuhup wut jī. ⁴⁸Pánih úbhna, queétdih āt en chūuha bojop wut jī. Ī wawápmant queétdih johlit búdí ā jūwáwuchah, ā bohénit ī meenná yuhna, ī wép bejcadidh āt enep wut jī. Pánihna, baabát pínah jǐtihbit, ī pebh bejna, ímjihjeh Jesús āt yáac chūi bejep wut jī. Pánih bejna, queétdih átih yap bejǐhip wut yuh jī. ⁴⁹⁻⁵⁰Obohjeéhtih, ā yap bejǐhichah yuhna, caán ímjih ā bejchah enna, “Wūnníh caolih caá”, niǐj jenah jói, en wūhi bejnit, queét tabit īt ñaacáp wut jī. Páant ī en wūhi bejchah ennit,

—iWeemdíh nī en úmca bojóo!
iWeemjéh tigaá! Jesús āt niijíp wut jī.

⁵¹Páant niǐj péanit, tjeéh jááj chóona āt waadáp wut jī. Páant ā waadáchahjeh, johlit āt yayáh bejep wut jī. Páant ā yayáh bejchah ennit, queétoó īt joi nūhup wut jī. ⁵²Jesús nihāt ā wép chāj jútatjǐdih enna yuhna, ī túi beh joicátjǐ jǐib, dawá pandih ā jǐghoaatjǐdihbut īt beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatdihbut beh joicánjeh, īt joi nūhup wut jī.

Genesaret baácdih moón wunnitdih ā booaat (Mt 14.34-36)

⁵³Pánih chūuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih īt chéoh pahanap wut jī. ⁵⁴Pánih chéoh pahanit, jááj chóomant ī aab béjchahjeh, cáacwáboó Jesúsdih īt beh enep wut jī. ⁵⁵Pánih beh ennit, nihāt íh mūnábóo ñáo aab béjnit, wūnnit ī ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna īt ub dei bejep wut

* 6.34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

jī. Jesús ā jumat doonádih joinít, nihat caanná it bejep wut jī.

⁵⁶Ded ī juibíni tátchinaboó, dahwani tátchidih moón, botoni tátchinadih moonbút, bíi dée ī jīb chājat muú jóocmant bóo yoahdih ī chéenwā wunnitdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Páant ī juibí jwejiniboo Jesúsíh yégueh chóodih tewíhna, caandíh búdí it uúbup wut jī. Pánihna, det wunnit caandíh teonitboó it boonap wut jī.

Cáacwā ded pah ī míc yéjeaat

(Mt 15.1-20)

7 ¹Jerusalén tátchimant bejnit, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesús pebh it míc wáac juibínap wut jī. ²⁻⁴Jwí n̄owā ī wutatji pahjeh, jeémát pínah játih fariseowā, nihat bita jwí déewābut jwípí téih chocop jī. Bíi dée jīb chājadih bejnitji muuná jwúb juibínit, ī wutatji pahjeh téih choccan, jwípí jeémpcar jī. Pamaḡna, p̄uabátna, jwí lajatjinadihbut jwípí chocop jī. “Dios páant caá ā náahap”, níj jenah joinít, jwí n̄owā dawá bíih ī wutatjidihbut jwípí chājap jī. ⁵Jesús pebh míc wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh ī jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiḡh nin pah it níj uúbh joyóp wut jī:

—Jwí n̄owā ī wutatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ī jeémpna caá. ¿Dépanih tígaa caandíh ī jepahcan? Jesúsdiḡh it níj jīp wut jī.

⁶Páant ī níj jíchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt níj jīp wut jī:

—“Jwiít táinit caá”, níj jíná yuhna, cáacwā ī encapboó yeeb yeejép chājnit caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji ded pah ni jumatdih yoobópdih āt níj daacáp tajī:

“Dios nin pah ā níj jíná caá: “Nit weemdíh táí wēi náohna yuhna, yoobópdih ī jepahcan caá.

⁷Weemdíh uúbhna yuhna, ī yee uúbhna caá. Í jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ípí níj yee naóh bohéna caá”, Dios ā níj jíná caá’, Isaías āt níj daacáp tajī. (Is 29.13)

⁸Páant ā níj daacáti yoobópdih tígaa. Dios ā wutatdih yap yohnit, ni n̄owā ī wutatboodíhjih ni chājna caá. ⁹Pánih chājnit, Dios ā wutatdih cádahna, ni déewā ī wutatboodíh ni jepahna caá. ¹⁰Dios Moisésjidiḡh nin pah āt níj naáwát t̄ut̄up tajī: ‘Ní mánadiḡh oinit, ni táí chājna. Ded ā mánadiḡh yeejép naóhniḡh peéh mao yohat ā jumbipna caá’, āt níj jīp tajī.* ¹¹Páant Moisésji ā níj jat, ded ā mánadiḡh ā teo wáaquíhichah yuhna, yeebboó ni teo wáacat t̄ut̄can caá. Á mánadiḡh ā wūhat déejidiḡh Diosboodíh ni wūhat t̄ut̄tna caá. ¹²Pánih bohéna, ā mánadiḡh caandíh yeeb ni táí chājat t̄ut̄can caá. ¹³Jwí déewā ī wutatdih jepahna, Dios ā wutatboodíh yap yohna caá ni chājap. Dawá bíih ni wutat pahjeh chājat t̄ut̄tna, Dios ā wutatdih níj yap yohat t̄ut̄tna caá, Jesús āt níj jīp wut jī.

¹⁴Páant fariseowádiḡh níj péa, bita ājeéh péenitdih ā pebh bid bojnit, nin pah āt níj jīp wut jī:

—Yeeb niḡh wā naáwátdih táí joinít, ni beh joyoó. ¹⁵Dedé jeémát níih jacdiḡh ā waadáchah, ni téih chocochah, ni téih chocchahbut, Dios yeebdíh bíic yoobó ā enna caá. Obohjeéhtih, ni yeej wéheatboó níih jacmant ā bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, ā níj enna caá. ¹⁶iDed molit jumna, ā táí joyoó naáh! Jesús āt níj jīp wut jī.

¹⁷Páant níj péanit, Jesús wā muuná it waad béjep wut jī. Pánih waad juibínit, ā bohénit ā naáwátdih it uúbh joyóp wut jī. Páant ī uúbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt níj jepahap wu jī:

¹⁸—¿Páantjeh yeeb ni beh joi jwúhcan níit? Níih jacdiḡh waadniḡh, níih jeémátboó ni jenah joyátdih ā jéih yéejacan caá. ¹⁹Dedé ni jeémátji níih wudah díitboó jumnijidih níj jont yohna caá. Caán níih caolihdiḡh, ni jenah joyátdihbut chūhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá, āt níj jīp wut jī.

Páant níj jíná, “Nihat jeémát táini caá”, níj jíná āt chājap wut jī.

²⁰Nin pahbut āt jwúb níj naáwáp wut jī:

* 7.10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

—Ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát á jumatdih á júutna caá. ²¹⁻²²Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjih yeejép chájna, bíí déedih nuumná, cáac mao yohna, bitafh bíí déedih tubit en ñinahna, bitadih yeejafh jenah joiná, yeena, yeejép chájat pínahdih wéhena, bííh cáac á jummat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wá jumna caá’, níj jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chájat ñi jenah joyátmant á júóhna caá. ²³Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queét túicannit caá’, Diosboó yeebdíh á níj enna caá, Jesús át níijp wut jí.

**Judío nihcannih Jesúsdih
mi jepahat
(Mt 15.21-28)**

²⁴Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjíh jumni muúdíh Jesús wá it waadáp wut jí. Caán muúboó á jummatdih bitadih át naáwát túutcap wut yuh jí. Obohjeéhtih, á naáwát túutcah yuhna, á jummatdih jéihnit, dawá í juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jí. ²⁵Caán tútchidih bíic yad wili mi nuumbít nemép jumnih mit jumap wut jí. Pánihna, Jesús ded pah á chájat doonádih joí, caanjíh á jummat doonádihbut joinít, á pebhna mit juibínap wut jí. Pánih juibínit, Jesúsdih wéina, áih jícha pebh mit bóidicha caj yoh ñajap wut jí. ²⁶Caánt Siria baác Fenicia wút jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jí. Pánihna, Jesús pebh bóidicha caj yoh ñajnit, mi nuumdíh jumni nemépdih á bacat túutat pínahdih mit uúbup wut jí.

²⁷Páant mi uúbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át níijp wut jí:

—Wébít í jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádhíh jwí jwíih wühuchah, á túican caá. Pánihat pah, judfowá í jeémát panihni bííh baácđih moondíh wá jwíih wühuchah, á túican caá, át níijp wut jí.

²⁸—Ma níj át yoo bópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowá jeémát cáagat naá nump pánit, wébít í jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, bííh baácđih bóli wá jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo

wáacachah, á túina caá, Jesúsdih mit níj jepahap wut jí.

²⁹—Páant ma níj jepahachah, ma nuumdíh jumni nemép wáát bac bejna caá. Eneđih ma bejeé, Jesús caántdih át níijp wut jí.

³⁰Páant á níjíchah joinít, míh muúná jwáub juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jí.

**Wéhecan, joicánnidih
Jesús á booaat**

³¹Jesús wá Tiro tútchi jumni baác mant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea ím conanaamánt jwáub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wút jumni pebhboó it juibínap wut jí. ³²Páant í juibínachah, bíic newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwá it ub juibínap wut jí, caandíh á booaat pínah níijná.

³³Jéih joicánnidih chibít yuúp Jesús át numah bejep wut jí. Pánih bejnit, newéfh molítđih Jesús áih téih túibíh chibít át taj waadánap wut jí. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih túibđih cói cáagnit, newéfh nuúcdih át teo jáhanap wut jí.

³⁴Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “iEfatá!” át níijp wut jí. “iEfatá!” níijná, “iMa wátaá!” níijná át chájat wut jí. ³⁵Páant á níjíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuécbut á wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jí. ³⁶Páant á chájatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wut yuh jí. Obohjeéhtih, páant á naáwát túutcah yuhna, queétoó chah it naóh peetep wut jí. ³⁷Páant í naáwáchah joinít, cáacwá it joí wáhi bejep wut jí. “Nihatdih caán á túi chájna caá. iJéih joicánnidih á joyána caá! iJéih wéhecannidihbut á wéheat túutna caá!” it níijp wut jí.

**Cuatro mil cáacwádhíh
Jesús jeémát á wúhat
(Mt 15.32-39)**

8 ¹Bííh yeó jáap dawá cáacwá Jesús pebh it múic wáac juibínap wut jí, páant muntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beednit í jumuchah enna, Jesús á bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át níijp wut jí.

²—Queét jwíjeéh bíc peihcanni yeó jáap í jumuchah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queétdih búdí wā jígah enna caá. ³Bitá íjeéh jumnit yuúp jūóhniitjī ‘Queét nuugúp wun buugna’, niijná, íih munánaáo wā jwúub bejat tútucan níit, āt niijíp wut jī.

⁴—Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah, ¿dedboo tígáá í jeémát jínahdih jwí jīb chājbi? Jesúsdi h ít niijíp wut jī.

⁵—¿Débói pan dah tígáá ñi bíboh? queétdih āt níj wúbh joyóp wut jī.

—Siete dah caá, ít níj jepahap wut jī.

⁶Cáacwādi h baácbóo chúdat túttnit, siete pan dahdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdi h Jesús āt niijíp wut jī. Páant níj péanit, caan dáhnadi h dajnit, ā bohénitdi h wūhni t, cáacwādi h āt pááat tútup wut jī. Páant ā wutuchah, ā bohénitboó cáacwādi h pandih ít pááap wut jī. ⁷Biquína queejwādi hbat ít bíboh wut jī. Pánihna, “Túina caá, Paá”, Diosdi h niijnít, queejwādi hbat āt pááat tútup wut jī. ⁸Í páah péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumup wut jī, buca. Í judh jeémpni di h siete wūhna ít ub yac yáwanap wut jī. ⁹Queét jeémpnit neonádi hje h í jenah enechah, cuatro mil ít jumup wut jī. ¹⁰Páant í jeémp péanachah, Jesús cáacwādi h āt wah jwúubanap wut jī. Pánih wah jwúuba péanit, ā bohénit bícdih jááj chóodi h āt waadáp wut jī. Waadní t, Dalmanuta wūt jumni baácna ít chúh bejep wut jī.

**Fariseowā Dios ā wēpatjīh
Jesúsdi h í chāj jútat tútat**
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Páant í chúh juibínachah, fariseowā Jesúsdi h jwāáhnit, caanjīh ít míc wēhenap wut jī. Dios ā wēpatjīh Jesúsdi h ít chāj jútat tútup wut yuh jī, ā jepahcah, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját tút niijná.* ¹²Páant í wutuchah joinít, Jesús íjnit, caoli h juí jeena bojnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tígáá yeéb buu láa moón Dios ā wēpatjīh chāj jútatdi h ñi enfh? Yoobópdih yeebdi h wā naóhna caá. Buu jumnitdi h Dios ā wēpatjīh weém wā chāj jútucan níit, āt niijíp wut jī.*

¹³Páant níj péanit, ā bohénitdi h jááj chóona numah jwúub waadní t, bitadi h ít yoh chúh bejep wut jī.

**Fariseowā, Herodesbut yeejép
í bohéatdi h Jesús ā naawát**
(Mt 16.5-12)

¹⁴Pánih jwúub chúh bejnit, ā bohénit í jeémát pínah pandih ít quíib buudúp wut jī. Bíc pan dahjeh caán jááj chóoboó āt jumup wut jī. ¹⁵Í jeémát pínahdi h tubit í jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah āt níj naawáp wut jī:

—Íñi túi chāja chaáh! Fariseowā, Herodesbut í yee bohéat yeebdi h ā tobohna caá. Í yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat ni hat pan pínahdi h ā chúhna caá. Páant ā chúúat pah, det í yee bohéatdi h joinít í yéj bejna caá. Pánihna, í yee bohéatdi h ñi túi chāja chaáh, āt niijíp wut jī.*

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, “Pandi h jwí ub juóhcah enna, páant niijná caá ā chājap”, ít míc niijíp wut yuh jī.

¹⁷Páant í míc niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah āt níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tígáá yeéb pandih tubit ñi jenah joi? Caandí h tubit jenah joinít, ded pah wā naawátdi h ñi beh joi jwúhcan caá. ¹⁸Pánih tubit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁹¿Cinco pan dahbitjīh cinco mil neonádi h wā wūhatjidi h ñi náhnican níit? ¿Í judh jeémpni di h débói wuh tijí ñi ub yac yáwa? āt niijíp wut jī.

—Doce wuh jíí, ít níj jepahap wut jī.

²⁰—Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwādi h wā wūhat táttimah, ¿debói wuh tijí í judh jeémpni di h ñi ub? Jesús āt niijíp wut jī.

—Siete wuh jíí, ít níj jepahap wut jī.

* 8.11 Mt 12.38; Lc 11.16 * 8.12 Mt 12.39; Lc 11.29 * 8.15 Lc 12.1 * 8.18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

21—¿Pánih enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ñi tái jenah joicán níft? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

22Queét Betsaida tútchina ī cháhuh juibínachah ennit, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh it ub juibínap wut jī.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdiht tubit it níj wúbup wut jī.

23Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéjboó caandíh Jesús át wái bejep wut jī. Caanná namah juibínit, áih téih tíbnadiah coí cáagnit, caán newéih quíbnadiah át teo jáhanap wut jī.

—¿Ma enechah, jígho níft? Jesús caandíh át níj wúbh joyóp wut jī.

24—Cáacwādih wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ī jíghohop, át níj jepahap wut jī.

25Páant ā niijíchah joinít, Jesús áih quíbnadiah át jwúbh teo jáhanap wut jī, páant muntih. Páant ā jwúbh teo jáhanachah, niहतdih át tui enep wut jī, buca. 26Pánihna, Jesús caandíh áih munná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Tútchiboó jwúbh bejcanjeh, butéh meemdíh wā chājatjidih bitadiah ma naóh peétea bojoó, át niijíp wut jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahní caá”,

Pedro Jesúsdiht ā niiját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27Jesús ā bohénit bícdih Cesarea Filipo wūt jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó it bejep wut jī. Pánih namádih bejnit, Jesús ā bohénitdih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā ī níj? át niijíp wut jī.

28—Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, níj, bita ‘Elías nacaá’, níj, bita ‘Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih bóo nacaá’, ī niijná beé, ā bohénit caandíh it níj jepahap wut jī.*

29—Queét páant ī niijíchah, ¿yeébbóo ded pah tigaá ñi níj jenah joí? queétdih át niijíp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ā wahní caá, Pedroboó át níj jepahap wut jī.*

30—Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadiah ñi níj naóh peét jwuhca bojoó, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Á wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31Jesús queétdih nin pah át níj naóh bohé jwíhip wut jī: “Weém, niहत niहत cáacwā úd jeñédih tubit yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí nuowā, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh ī mawat tútbitpna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bífc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúbh boo pud jühóhbpna caá”, át niijíp wut jī.

32Páant níj naóhna, ī tui beh joyátjeh queétdih ā naáwáchah, Pedroboó chibít ywúbbit caandíh namah juibí ñuhnit, páant át niiját tútcap wut jī. 33Páant ā niiját tútcah joinít, Jesús ā bohénitdih tac pud ennit, Pedrodih nin pah át níj jühñap wut jī:

—Satanás ā náah yapat pah wéhena caá ma chājap. Ma jenah joyát cáacwā ī jenah joyátjeh caá. Dios ā jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át niijíp wut jī.

34Páant níj péanit, cáacwādih, ā bohénit bícdih ā pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át níj naóh bohénap wut jī:

—Ded wājeéh péefhna, ded pah caanjéh ā wéi chājihatdih cádahnit, weém wā weñat pínahboodíh caá chājat náahap.* 35Ded ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā weñat pínahboodíh chājni, wā bohéatdih tui jenah joiní, yeó jáap jumap pah wājeéh ā tui jumbipna caá.* 36Nin baácdih jumni dawá bíf déedih bíbohna yuhna, iiguípna ā bejchah, ā bíbohajti caandíh dedé pínah nihcan níft. 37Áih caolih iiguípna ā bejchah, ded pah tigaá áih caolihjidih

* 8.28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8.29 Jn 6.68-69 * 8.34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

* 8.35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

ãta jwáub jíib chãj baca. ³⁸Buu yeejépwã, Diosdih náahcannit, í weñat pínahdihjeh chãjnit í jumna caá. Páant queéet yeejépwã í joyóchah, biquína weemdíh, wã bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wã jéihcan caá’, í niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwã úd jeñé, túinit ángelwã bíicdih, wã íip ã yeh iigátjìh jwáub dei jüöhna, queéet weemdíh í tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queétdih wã jéihcan caá’, weembát wã niijbípna caá, Jesús át niijíp wut jí.

9 ¹Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih át jwáub niij naáwáp wut jí:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjìh jumnit ñi wunat pínah játih, Dios nihat maáh jumna, ã wēpatdih ã jéutuchah, ñi enbipna caá, át niijíp wut jí.

Dios ã yeh iigátjìh Jesús ã ñuhat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queéet bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át ñumah púuh laab béjep wut jí. Caanná í púuh laáb juibát túttimah, í enechah, ã jígoat át túut ñuumúp wut jí. ³Áih yégueh chóo túi baáb yeh iigni át jígohop wut jí. Nin baácdih moon yégueh chocnit, pánih túi baabní í jéih choccan caá. ⁴Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésjí bíicdih Jesús pebh jígohni, caandíh í míic wéhenachah, queéet bíic peihcannit ã bohénit ít enep wut jí. ⁵⁻⁶Páant í jígohochah ennit, queéet tubit ít úmup wut jí. Pánih úmna, ded pah ã niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiht át niijíp wut yuh jí:

—iMaá, jwiit ninjìh jwí jumuchah, ã túina caá! Bíic peihcanni muu dáhna jwí chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíah pínahdihbut jwí chãjbipna caá, át niijíp wut yuh jí.

⁷Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jí. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jí: “Nin wã wūáh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi

joyó”, át niijíp wut jí.* ⁸Páant ã niij péanachah, Pedrowã jwáub enna, Jesúsdihtjeh ít enep wut jí. Í ennitjiboó ítat jwáub buadáh bejep wut jí.

⁹Pánihna, jeemánt jwáub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jí: “Butéh páant ã yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojó. Weém, nihat cáacwã úd jeñé, wunniji wã jwáub boo pud jüúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca”, át niijíp wut jí.

¹⁰Pánihna, ã niijátjì pahjeh queéet í enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jí. Queétdjeh nin pah ít míic niij úbh joyóp wut jí: “ ‘Wunniji wã jwáub boo pud jüúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaa páant ã niij?” ít míic niijíp wut jí.

¹¹Páant niij míic wéhenit, Jesúsdiht nin pah ít niij úbh joyóp wut jí:

—‘Cristo, Dios ã wahni, ã jüúwát pínah játih, Elías ã jwíih jüóhbipna caá’, Moisés ã wutajjidih bohénit ípí niijná caá. ¿Ded pah niij tígaa páant í niij? caandíh ít niijíp wut jí.*

¹²⁻¹³—Yoobópdih tígaa. Elías jwíih jüóhni, nihtdih ámohni ã jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í naóh daacátjì pahjeh, weém, nihat cáacwã úd jeñé, dawá láa yeejépwã yapbipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejépwã í chãjbipna caá. ¿Páant í niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáat jwí péana beé. Páant ã juyúchah, queéet í náhatjì pahjeh caandíh yeejépwã ít chãjap wut jí. Páant jí caandíhbut ít niij daacáp tají, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Wáa wunat jumnidih
Jesús ã booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Páant ã niiját túttimah, jeejiboó jumnitjì jwáub dei bejna, dawá cáacwã ã bohénit pebh í jumuchah, Jesús wã ít enep wut jí. Moisés ã wutajjidih bohénitboó ã bohénit bíicdih míic jüih ñaácna ít chãjap wut jí. ¹⁵Pánihna, Jesús wã í dei juibínachah, nihat caandíh wéi ennit, Jesúsdiht jwááadíh ít náó ñah

* 9.2-7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 9.11 Mal 4.5; Mt 11.14

bejep wut jī. ¹⁶Ā pebh ī juibínachah, nin pah queétdih Jesús át níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih yeéb míc jūih űaác tibeé űi cháj? át niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā níj úúbh joyóchah joinít, cáacwā cātíh űhni nin pah át níj jepahap wut jī:

—Bohéní, wā wūúh nemép jumnidih meemdíh wā úb jūúwáp yuh be. Neméboó caandíh déheanít, āpí wéheat túutcan caá. ¹⁸Wā wūúhdih déheat ā jūúwáchah, baácboó buúgnít, maojíh nah cháácnit, āpí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnít, jacmant moj chej tabít āpí bacna caá. Páant ā jumúchah, ma pej jumnitdih nemépdih wā bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét ī jéih bacacap be, Jesúsdih át niijíp wut jī.

¹⁹—Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh űi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tígaa weemdíh yeéb űi jepahbi? Caán wébitdih ma úb jūúwá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²⁰Páant ā niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ít úb bejep wut jī. Í úb juibínachah, Jesúsdih ennit, neméboó wébitdih baácboó numah buúgúchah, át űaj túpánap wut jī. Páant ā űaj túpánachah, jacmant moj chej bádí át bacap wut jī.

²¹—¿Débólíh maatápdih tígaa nin wébit páant āpí jum? Jesús behedih át níj úúbh joyóp wut jī.

—Wébitjeh ā jumúchah, ā jwiíhip be. ²²Neméboó caandíh tūú cúutboó numah buúg cawíhnit, mājboobát numah buúg báahnit, dawá láa ī mao yohíhip jī. Ma jéihna, jwiítidih jígah ennit, ma teo wáacá, Jesúsdih át niijíp wut jī.

²³—Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios nihat túi jéihni meemdíh ā teo wáacá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

²⁴—Meemdíh wā túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wā túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wut jī.

²⁵Dawá queét pebhna űáo űah bejnít, ī míc wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át níj jūihűap wut jī:

—Meém wéheat túutcanni, joyát túutcanni nemép nin wébitdih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnít, caandíh ma jwúub tac buúgáca bojóó, át niijíp wut jī.

²⁶Páant ā níj jūihűachah joinít, űaácnit, wébitdih baácboó jwúub numah buúgnít, űaj túpánít, nemép át bac bejep wut jī. Páant ā chájachah, wébitboó wunni pah át űajap wut jī. “Caán ā wunah bejna caá”, dawá ít niijíp wut yuh jī. ²⁷Páant ī niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh áih māj nahdih át teo wái űahanap wut jī. Páant ā teo wái űahanachah, wébit át űah űuhap wut jī.

²⁸Túttimah, Jesús wā mūúboó ī wáad juibínachah, bita wíhchah, ā bohénitjeh caandíh nin pah ít níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tígaa jwiítboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? ít niijíp wut jī.

²⁹—Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Diosdih bádí úúbat caá náahap, Jesús queétdih át níj jepahap wut jī.

**Jesús ā wunat pínahdih
ā jwúub naáwát**

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹Túttimah, ī jumni jī tútchimant Galilea baácna Jesús wā ít bejep wut jī. Capernaum tútchina bejni namádih bejna, Jesús ā bohénitdih át bohé bejep wut jī. Pánih queétdih bohé bejna, ā bohénitdihjeh ā túi bohéat túut niijná, dedboó ī bejat pínahdih bita ī jéihyatdih át náahap wut jī. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

—Weém nihat cáacwā úud jeñédih teonít, jwí déewá bitaboodíh ī wūhbi pna caá. Páant ī wūhúchah, weemdíh ī mao yohbí pna yuh caá. Obohjeéhtih, ī mawachah yuhna, bífc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbi pna caá, páant muntih, át niijíp wut jī.

³²Páant ā niijíchah joiná yuhna, queét ít túi beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, úumna, ít jwúub úúbh joicáp wut jī.

**“Déhe tigaá ñi maáh panihni”,
Jesús á niiját**

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³Galilea baáčdih bejna, Jesús wā Capernaum táтчi boó ít jwábinap wut jī. Pánih jwábinít, á chéenwááh mæúdíh waadní, Jesús á bohénitdíh nin pah át niij wábh joyóp wut jī:

—Namáboó jwóhni, á Dedédih míic wéhe tibeé ñi chāj? át niij wut jī.

³⁴Páant á niijáchah joinít, ít jepahcap wut jī. Namádih bejna, nin pah queéťjeh ít niij míic wéhenap wut jī: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wā jumna caá”, ít míic niijíp wut jī.* ³⁵Páant í míic niijátjidih tícna, Jesús díh ít jepahcap wut jī. Páant í jepahcah ennit, jwábi cháúdnit, á bohénitdíh bid bojnít, nin pah queéťdihjeh át niij naáwáp wut jī:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumát caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdíh teo wáhni jumát caá náahap, át niijíp wut jī.*

³⁶Páant niijnít, wébitdíh bid bojnít, queéť cātíh át ñuhat túttup wut jī. Ñuhat túttnit, caandíh pin teonít, Jesús nin pah queéťdíh át niijíp wut jī:

³⁷—Ded wā náah yacatdíh chájat tútt niijná, bíic nin panihni wébitdíh wéi jwááhna, weemdfhbat á wéi jwááhna caá. Pánih weemdíh wéi jwááhna, wā íp, weemdíh wahnidíhbat á wéi jwááhna caá, át niijíp wut jī.*

**“Ded jwíťdíh en jwíhcani
jwíťdíh teo wáacni caá”,
Jesús á niiját**
(Lc 9.49-50)

³⁸Táttimah, Juan Jesús díh nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wépatjéh nemépwáđih á bacat túttup be. Obohjeéťh, jwíjeéť jumni á nihcah, caandíh páant jwí chájat túttup be, át niijíp wut jī.

³⁹Páant á niijáchah joinít, Jesús á bohénitdíh nin pah át niij jepahap wut jī:

—Páant caandíh ñi niijá bojó. Ded wā náah yacatdíh chájat tútt niijná, wā wépatjéh cháj jwútna, táttimah weemdfh yeejép á jéih niijacán niít. ⁴⁰Ded jwíťdíh en jwíhcani jumna, jwíjeéť á jumna caá.* ⁴¹Yoo bópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wííhwā ñi jumát jwí, ded yeebdíh á túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbat á túi cháj bipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh á wáuhcah, páant á chájat jwí caandíhbat Dios á túi cháj bipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

**Bitadih jwí yeej chájat
túttuchah, jwíťdíh búdí
peéh chájat á jumát**
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴²“Nin wébit panihni weemdfh túi jenah joinídih ded yeejép á chájat túttatji jwí, Dios caandíh yeejép pohba á peéh cháj bipna caá. Caán á yeej chájat túttat pínah jáťih, áh batdíh búdí jeé jéđujéh chéó búđhni, búdí mujna caandíh í yohochah, áta túi tagaá. Páant í chájachah, caán wébit panihnidíh á yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chájcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴Ñíh téihyáťh yeejép chájna, caán téihyadíh bóod yohat pahjeh caán ñi yeej chájatdíh ñi cáđahaá. Caandíh cáđahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát đubcan, coywábat wuncannít í jumbipna caá. Ñíh téihyadíh ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjah áta buđ tagaá. Yeéboó pánihni cóloh jumna yuhna, táttimah Diosjeéť ñi túi jumbipna caá.

Obohjeéťh, chénat pah téihyáťh iiguípna ñi bejchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yeej chájatdíh cáđahat caá náahap.* ⁴⁵⁻⁴⁶Bíic yoo bó ñíh jítchajéh yeejép chájadih bejna, caán jítchadihbat bóod yohat pahjeh caán ñi yeej chájatdíh ñi cáđahaá. Caandíh cáđahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát đubcan, coywábat wuncannít í jumbipna caá. Ñíh jítchadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjah áta buđ tagaá. Yeéboó pánihni cólohjeh jumna yuhna, táttimah Diosjeéť ñi túi

* 9.34 Lc 22.24 * 9.35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26 * 9.37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9.40 Mt 12.30; Lc 11.23 * 9.41 Mt 10.42 * 9.43-44 Mt 5.30

jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jítchajíh iiguípná ñi bejchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸Biíc yoobó ñíih quíibjìh ennit, yeejép chájna, caan dáhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéej chájatdih ñi cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípná ñi bejbipna caá. * Caanná iigát dúbcan, coyiwábut wuncannit í jumbipna caá. * Caán quíibdíh ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta bæud tágaá. Pánihna, bíic wáwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjìh iiguípná ñi bejchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹“Nin baácdih jum jwuhna, nihat cáacwá yeejép yapat caá náahap, í yéej chájatdih cádahnit, túinijeh í túnt nũmát pínah niijná. Jwí jeémátdih nũmni ápi náahna caá, á túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwádhíbut yeejép yapat á náahna caá, túnt nũmni, í túi chájat pínah niijná. ⁵⁰Nũmni búiná, jeémátdih á túi nuñana caá. Obohjeéhtih, nũmni á buyát beedéchah, ñi jéih jwáub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih nũmniñih ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh bíicdíh ñi túi jumát túnt niijná, túinijeh ñi chájaá”, Jesús queétdih át niijíp wut jí. *

Í weha mánadih í yohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wá í cháuh juibínachah, dawá Jesús pebh í míc wáac juibínap wut jí, páant mantih. Páant á pebh í míc wáac juibínachah ennit, ápi bohéatjí pahjuh mantih át jwáub bohénap wut jí. ²Páant á bohéat pónih, fariseowábut ít juibínap wut jí. Pánih juibínit, Jesús díh nin pah ít niij úbh joyóp wut jí, ded pah á jepahatdih joinit, caandíh í naóh yacat túnt niijná:
—¿Jwí weha mána yaádhíh jwí yohochah, á táimi naniít? ¿Dios á wutatboó páant níit á chájat tútup, ma jenah joyóchah? ít niijíp wut jí.

³—¿Ded pah tigaá Moisés át niij wutjí? Jesús queétdih át niij úbh jói jwáubanap wut jí.

⁴—“Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wá yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wáhuá. Páant niij daác wáhnit, majeéh bólidih ma cádahachah, á túina caá’, Moisés át niij daacáp tají, fariseowá ít niij jepahap wut jí. *

⁵—Diosdih ñi nuowá í jepahíhcah enna, páant Moisés át niij daacáp tají. ⁶Páant á niij daacátjí á jumuchah yuhna, jon játih nin baácdih chájnít, newé yad bíicdíh Dios át chájap wut jí. ⁷Pánih bíicdíh á chájachah, newé á mánadih cádahnit, yad bíicdíh ápi jumna caá. ⁸Queét chénewá jumna yuhna, bíic bácah paníhnt caá í jumup. ⁹Pánihna, Dios queétdih bíic bácah paníhnt á chájachah, queéteh míc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

¹⁰Páant á niiját túttimah, muéboó jumna, páant á naawátjídih á bohénit caandíh ít úbh joyóp wut jí. ¹¹Páant í úbh joyóchah, nin pah queétdih át niij jepahap wut jí:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, bíih wilidih jwáub áa jumna, á yohnidih yeejép á chájna caá. ¹²Yad wilíbut newédh yohnit, bíihdh jwáub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chájna caá, Jesús át niijíp wut jí. *

Jesús wébít dih á uúbát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Cáacwá í wehdih á teo jáha uúbát pínah niijná, Jesús pebhna í mána ít úb juibínap wut yah jí. Obohjeéhtih, á bohénitboó queétdih ennit, ít jípónih jüihñup wut jí. ¹⁴Páant í jüihñuchah ennit, Jesús íjnít, á bohénitboodíh nin pah át niij jüihñup wut jí:

—Wébit wá pebh í jüáwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queébtidih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wá maáh caá’, niijnít, queét wébit caá túi jenah joinit í jumup. ¹⁵Dios á maáh jumupna waadnítboó nit wébit í jenah joyát pah jenah joinit í jumna caá.

* 9.47-48 Mt 5.29 * 9.47-48 Is 66.24 * 9.50 Mt 5.13; Lc 14.34-35 * 10.4 Dt 24.1-4; Mt 5.31
* 10.6 Gn 1.27; 5.2 * 10.7-8 Gn 2.24 * 10.11-12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

Yoobópdih yeedb́h wā naóhna caá. Nitbit Diosdih í náahat pah yeéB ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan níft, át niij́p wut jí.*

¹⁶Páant niij́ péanit, wébitdih ub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih át niij́ úubúp wut jí: “Nitbitdih ma túi teo wácá, Paá”, át niij́p wut jí.

**Dawá bíf déedih bíbohni
Jesúsdi h á úubh joyát
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)**

¹⁷Jesús wā namádih í bejchah, bífc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caand́h wéina, nin pah át niij́ úubh joyóp wut jí:

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeé h juḿhna, ded pah tigaá wā chájbi? át niij́p wut jí.

¹⁸—¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemd́h ma niij́? Diosjeh caá túini. ¹⁹Dios á wutatdih ma jéihna caá. ‘Cáacdih ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihj́h ma yéj chájca bojoó.* Ma ñumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhnit, íih bíf déedih ma ubca bojoó. Ma mánadih túinijeh ma chájáap’,* Dios á niij́p jí. Caán á wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caand́h át niij́p wut jí.

²⁰—Bohéní, wébit jumna, wā yap yohcatji pah, buebut bífc yoobó wā yap yohcan caá, Jesúsdi h át niij́p wut jí.

²¹Páant á niij́chah joí, en jáhanit, Jesús caand́h át oyop wut jí.

—Diosjeé h ma túi jumát pínah, bainí caá meemd́h á judhdup. Nihat míih bíf déedih jíib chájadi h ma bejeé. Pánih jíib chájnit, caán jíibdi h moh yéejnitdi h ma wúhú. Páant ma wúhuchah, nin baáboó ma bíbohataji chah túini míih pínah Dios pebhboó á juḿpina caá. Wā niiját pah cháj péa, wájeé h ma péé jéúwá, Jesús át niij́p wut juh jí.

²²Obohjeéhtih, páant á niij́chah joiná yuhna, caánboó dawá bíf déedih bíbohni jumna, áih bíf déedih jíib cháj wúhncan, bádí át jígahap wut jí. Pánih jígahnit, jepahcanjeh, át jwúub bejep wut jí.

²³Páant á jwúub bejchah, á bohénitdih tac páud ennit, nin pah Jesús queédih át niij́p wut jí:

—iDawá bíf dée bíbohni Dios á maáh juḿpna í waadát á buona caá! át niij́p wut jí.

²⁴Páant á niij́chah joinít, queéboó ít joí wúhi bejep wut jí. Páant í wúhi bejchah ennit, queédih Jesús nin pah át jwúub niij́ naawáp wut jí:

—Némewáá, det Diosdih túi jenah joicán, ‘Nihat wúh bíf déej́h wā túi yapbipna caá’, niij́ jenah joinít, Dios á maáh juḿpna í jéih waadán caá. ²⁵Camelloboó awí ítbitdih á yabac bej́hichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíf dée bíbohni Dios á maáh juḿpboó á waadíhichah yuhna, bádí á buona caá, át niij́p wut jí.*

²⁶Páant á niij́chah joinít, chah wúhi bejna, queétjeh nin pah ít múic niij́p wut jí:

—Páant á niij́chah bácah, Dios á juḿpboó ded á jéih waadán níft, ít niij́p wut jí.

²⁷—Cáacwá ded pah í jenah joyátj́hjih í túi chájihna yuhna, Dios pebhboó í jéih bejcan níft. Diosjeh iiguípna bejnit déedih á túi ubna caá. Caanjé h tigaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caand́h á wihcan caá, Jesús queédih át niij́p wut jí.

²⁸—Maá, weemd́h ma joi jwúhú. Majeé h péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jí, Pedroboó át niij́p wut jí.

²⁹⁻³⁰—Yoobópdih yeedb́h wā naóhna caá. Det wúh túini doonádi h jepahnit, wā weñat pínahdi h chájat túut niijná, nihát íih bíf déedih cádahnit, páant í chájat jíib bádí táinidih í bíbohípna caá. Íih munádih, í úudwádh, í mánadih, í weha mána yaádhdi h, í wehdih, íih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baáboó juḿ jwuhna, chah dawá í bíbohípna caá. Obohjeéhtih, pánih túini jumna yuhna, yeejépbu í yapbipna caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios bícdih í juḿpina caá. ³¹Obohjeéhtih,

* 10.15 Mt 18.3 * 10.19 Ex 20.13; Dt 5.17 * 10.19 Ex 20.14; Dt 5.18 * 10.19 Ex 20.15; Dt 5.19 * 10.19 Ex 20.16; Dt 5.20 * 10.19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 10.23-25 Pr 11.28

nin baáčboó jum jwühnit, dawá cáacwā búdí bíf dée bíbohñitji, Dios pebhboó moh yéejnit í jumbipna caá. Páñihna, nin baáčboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta í jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.*

**Jesús á wunat pínahdih
á jwúub naáwát**

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³²Táttimah, Jesús Jerusalén tátchina á bohénitdih át numah aab béjep wut jí. Caán tátchina á numah bejchah ennit, á bohénitboó ít wáhi bejep wut jí. Bitá íjeéh péenitbut búdí ít éumup wut jí. Páñihna, Jesús doce á bohénitdihjeh bitadih yuúpbit numah bejnit, ded pah cáacwā caandih í chājat pínahdih queétdih át jwúub naáwáp wut jí: ³³“Jerusalén tátchina aab béjna caá jwí chājap. Caanná jwí juibíat táttimah, weém, nihat cáacwā úud jeñédih caanjíh moón í teobipna caá. Páñih teonit, sacerdotewā í maáta, Moisés á wutatjidih bohénit bícdih í wūhñipna caá. Páñih wūhñit, judíowā nihcannitboodih í jwúub wūh yapabipna caá, weemdih í mao yohat pínah niijná. ³⁴Páant í mao yohat túutachah, queétoó deoh naóh, mao mácjih coí jáhanit, weemdih í páibipna caá. Páant í chājat táttimah, weemdih í mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant í mao yohochah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap táttimah, wā jwúub boo pud jūóhñipna caá, páant muntih”, át niijíp wut jí.

**Santiago, Juanjñh Jesúsdiñh
í uúbh joyát**

(Mt 20.20-28)

³⁵Páant Jesús queétdih á niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjñh Jesús pebhna juibínit, caandih nin pah ít niijíp wut jí:

—Bohéní, jwí niiját pah jwiítidih ma chāj wūhuá, ít niijíp wut jí.

³⁶—¿Ded pah wā chājat tigaá yeéb ñi náah? Jesús queétdih át niij uúbh joyóp wut jí.

³⁷—Nihat cáacwā í maáh waadná, meém bícdih jwiítidihbut ma chúudat túutá, majeéh maáta jwí jumát pínah niijná. Weemdih ma jéihyempant bóo buwámant chúudat túut, wā úudboodih wáyámant bóo buwámant ma chúudat túutá, Jesúsdiñh át niijíp wut jí.

³⁸—Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínahdih jéihcan yuhna, páant weemdih ñi niij uúbhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínahdih bíic yoobó yeebbát yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniít? queétdih át niij uúbh joyóp wut jí.*

³⁹—Bíic yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwí jéih buujámi nacaá, ít niij jepahap wut jí.

—Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbát yeejép ñi yapbipna caá. ⁴⁰Obohjeéhtih, páñih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wājeéh chúudnit pínahdih wā jéih ñiocan caá. Caandih wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaa. Páñihna, caán á ñfonitjeh wā jéihyempant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut í chúudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

⁴¹Santiago Juanjñh í uúbátjidih joinit, bita á bohénitboó queétdih ít íjip wut jí. ⁴²Páant í íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jí:

—Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwādiñh wutna, nihat jéihñit dée pah queétdih ípí wép wutna caá. ⁴³Yeébbó páant ñi jumca bojóo. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumñhna, nihat ájeéh moondih teo wūhni panihni jumát caá náahap.* ⁴⁴Ded nihatdih wutñhna, bitadiñh teo wūhni á jumna naáh.*

⁴⁵Weembát oboh jumni panihni wā jumna caá. Páñih jumna, weém nihat cáacwā úud jeñé jumna yuhna, nin baáčboó jūóhna, cáacwā weemdih í teo wūhatdih wā bidcan caá. Páñih bidcan, queétdih teo wáacadiñh wā jūúwáp be. Dawá í yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih túi ubat túut niijná, queétdih wan wūhudih wā jūúwáp be, Jesús át niijíp wut jí.*

* 10.31 Mt 20.16; Lc 13.30 * 10.38 Lc 12.50 * 10.42-43 Lc 22.25-26 * 10.43-44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 10.45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

Jéih encanni Bartimeodih
Jesús á booaat
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Táttimah, Jesús á bohénit bíicdih Jericó tútchiboó ít juibínap wut jī. Juibínit, í waad yábac bejchah, queétdih dawá ít péenap wut jī. Páant í yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwéejdih dinero wábh chúudna át chājap wut jī. Caán Timeo á wááh wut jī.

⁴⁷Pánih chúudnit, Jesús wá í yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át níj ej jwíhip wut jī:

—íJesús, David juima, Dios á wahní, weemdíh ma jígh en teo wáacá! át níj ejep wut jī.

⁴⁸Obohjeéhtih, páant á níj ejechah joinít, cáacwá caandíh ít jūihñep wut jī:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ít níjíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, páant í níj jūihñechah yuhna, Bartimeoboó chah wépép át ejep wut jī.

—íDavid juima, Dios á wahní, weemdíh ma jígh en teo wáacá! át níjíp wut jī.

⁴⁹Bartimeo páant á níj ejechah joinít, bejna yuhna, chāonít, nin pah Jesús át níjíp wut jī:

—Caán á jūúwá naáh, át níjíp wut jī.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhúú. Meemdíh ‘Jūúwá’, á níjíná caá, caandíh ít níjíp wut jī.

⁵⁰Páant í níjíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jī.

⁵¹Páant á pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át níj wábh joyóp wut jī:

—¿Dedé dée tígaa meemdíh wá chājbi? át níjíp wut jī.

—Bohéní, búdí wá eníhna caá, át níj jepahap wut jī.

⁵²—Ma bejeé. Weemdíh ma táí jenah joyát jīb enni ma jumna caá, Bartimeodih át níjíp wut jī.

Jesús páant á níjíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesús á bejchah, Bartimeobat ájeéh át bejep wut jī.

Jesús wá Jerusaléna í waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 ¹Jericó tútchimant bejnit, Jesús á bohénit bíicdih Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. Caán tútchidih í juibíat pínah játih, Betfagé tútchibit, Betania tútchibitbut pebhbit ít juibínap wut jī. Olivo dah jeé páujdih bóo tútchina wut jī. Caánboó juibínit, chénewá á bohénitdih caán bainí tútchina Jesús át wahap wut jī.

²—Con pebhbit bóo tútchibitna ní bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wááhndih ní enbipna caá. Cáacdih duo jwáhcanni caá. Caandíh ní wataáp. Watnit, ní ub jūúwá. ³Bitá ní watatdih ennit, ‘¿Dépanih tígaa caandíh ní wat?’ í níjíchah, ‘Jwí Maáh caandíh á ub jwuhat tútup be. Á náahatdih chāj péa, á jwáubabipna caá’, queétdih ní níjíp, Jesús át níjíp wut jī.

⁴Jesús páant á níjíchah joinít, ít bejep wut jī. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñuhni, burro wááhndih ít enep wut jī. Ennit, caandíh ít watap wut jī.

⁵Caan pébh en ñuhnit, nin pah ít níjíp wut jī:

—¿Dépanih tígaa caandíh ní wat? ít níjíp wut jī.

⁶Páant í níj wábh joyóchah joinít, Jesús á níjátjí pah queétdih ít jepahap wut jī.

—Páant ta tígaa. Ñi ub bej jwuhúú, ít níjíp wut jī. Páant í níjíchah joinít, Jesús á páñapboó ít ub bejep wut jī.

⁷Pánih ub juibínit, íih jih bóo yégueh chóodih tóo dagnit, burrodih ít cáagap wut jī. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjeh Jesús át chúudup wut jī.

⁸Pánih chúudnit, Jesús wá Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. ⁹Dawá cáacwá íih jih bóo yégueh chóodih namáboó ít jwej waáwáp wut jī. Bitabut tútchi jwéejdih í bóodniji táam núonadih ub jūóhñit, namáboó ít jwej waáwáp wut jī.

¹⁰Íih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús í maáh pínah á jumatdih jéutna ít chājap wut jī. ¹¹Páant Jesús wá í bejchah, á waáwápman, á méimant péenitbut nin pah ít níj ejep wut jī:

—iDiosdih jwī wēi naóh jīh! iHosana, nin Dios ā wahnī jwīt judfowādih teo wáacni pínah ā tái jum̄u naáh! * ¹⁰Jwī n̄uo David ā maáh jum̄atji pah nin jūóhni ā jwúb maáh jum̄bipna caá. iTáina caá ā maáh jum̄at pínah! iTáina caá, Paá! iMeém caá mat wahap! niijná it chājap wut jī.

¹¹Pánih bejna, Jesús wā Jerusalén tūtchina jwībínit, Dioíh m̄uuná it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih āt táoh en jībip wut jī. Táoh en péanit, tōo náh jūúwáchah, Betania tūtchina Jesús doce ā bohénit bíicdih áwudih it jwúb bejep wut jī.

**Jesús higuera nahdih
ā wunat tútat
(Mt 21.18-19)**

¹²Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tūtchidih ūonitji Jerusalén tūtchina it jwúb bejep wut jī. Pánih bejnit, m̄uugúp w̄unna, higuera tái wawá jum̄ni nahdih w̄uap en bojnit, Jesús áih quehedih bididih āt bejep wut jī.

¹³Obohjeéhtih, táini wawá jum̄na yuhna, quehcat láa ā jum̄uchah, áih quehe āt wihcap wut jī. ¹⁴Pánihna, ā quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih āt niijíp wut jī:

—iMa quehcah, cáacwā míh quehedih it jwúb jeémpcan níit! āt niijíp wut jī.

Caan náhdih páant ā niijíchah, ā bohénit it joyóp wut jī.

**Jīb chājnitdih Dioíh m̄uunám̄
Jesús ā jūih n̄uun bácaat
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)**

¹⁵Páant níj péanit, Jerusalén tūtchina it bejep wut jī. Caaná jwībínit, Dioíh m̄uú jóocmant bóo jum̄hdih it jwúb waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, bíf dée jīb chājnitdih Jesús āt jūih n̄uun bácanap wut jī. Dinero túat n̄uunm̄nít cáacwáih cáagat naanádih, jopwādih jīb chājnitíh chúadat naanádihbut āt ub yoh áacanap wut jī.

¹⁶Pánihna, bíf déedih jipónih ub yabac bejnitdih Jesús āt jūih jwúba bojop wut jī.

¹⁷Pánih jūih baca péanit, caánboó jum̄nitdih Jesús nin pah āt níj bohénap wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani jon játih nin pah āt níj daacáp tajī: “Wíh m̄uú nihāt baácmant moón weemdíh w̄úbát pínah m̄uú caá”, Dios ā niijíp be’, āt níj daacáp tajī. * Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih w̄úbádih it juyáchah yuhna, yeébbóo queétdih yeenit n̄uunm̄ná caá ni chājap. Pánih chājnit, Dioíh m̄uudíh yéejana, n̄uunm̄nít it jum̄at pínah m̄uú chājna caá ni chājap, * Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁸Páant Jesús ā níj bohéatdih joinít, dawá cáacwā búdí it joí wáhi bejep wut jī. It joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewā it maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut cáacwāboó queétdih cádahnit, Jesúsboodíh it jwúb péeat pínahdih it ūum̄ap wut jī. Jesús Dioíh m̄uudíh páant ā niijíchah joinít, caandíh ūum̄na, nin pah it míic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh jwī jéih mao yohbí?” it niijíp wut jī.

¹⁹Tōo náh jūúwáchah, Jesús wā Jerusalén tūtchimant it jwúb bac bejep wut jī, páant m̄untih.

**Higuera nah ā wunat
(Mt 21.20-22)**

²⁰Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tūtchina jwúb aab béjna, higuera nahjidih it enep wut jī. Caan náh átat wunah bejep wut jī. ²¹Caan náh ā wunatdih ennit, Jesús ā niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah āt niijíp wut jī:

—iBohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túatni jáantjeh āt wunah bejep tagaá, āt niijíp wut jī.

²²—Dios ā wēpatdih ni tái jenah joyoó. ²³Yoobópdih yeedíh wā naóhna caá. Diosdih tái jenah joinít, ‘Weém wā w̄úbát pahjeh ā yapbipna caá’, ni níj jenah joyóchah, ni niiját pahjeh ā yapbipna caá. Dios ā wēpatdih tái jenah joiná, nin jeedíh búdí m̄ujna ni bejat túatuchah, ni niiját pahjeh ā yapbipna caá. * ²⁴Nin pah yeedíh wā jwúb naóhna caá. Diosdih

* 11.9 Sal 118.25-26 * 11.17 Is 56.7 * 11.17 Jer 7.11 * 11.23 Mt 17.20; 1Co 13.2

uúbhna, 'Wā uúbát pahjeh tigaá weemdíh ā wūhup', níj jengah joinít, ñi uúbátidih ñi bíbohbična caá. ²⁵Obohjeéhtih, Diosdih ñi uúbát pínah játih, yeebdíh bita yeejép í chájatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennít, yeebboó ñi yéej chájatidih jwí íp jeáboó jumñibut ā íj yaibípna caá.* ²⁶Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chájnitdih ñi íj yaicáh ennít, jwí íp jeáboó jumni bíic yoobó ñi yéej chájatidih ā íj yaicán níit, Jesús queétdih āt níjíp wut jí.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷Páant níj béjna, Jerusaléna Jesús wā ít jwibínap wut jí. Pánih jwibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih ít táoh enep wut jí, páant muntih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóhñit bíicdih ā pebh jwibínit, ²⁸nin pah caandíh ít níj uúbh joyóp wut jí:

—¿Deíh wēpatjih tibeé jwíin páant ma cháj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ít níjíp wut jí.

²⁹—Yeebdíh caá wā jwíih uúbh joibíp. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembát ñi uúbh joyátdih wā jepahbična caá.

³⁰¿Juan yeebdíh ā daabánachah, déhe tibeé caandíh āt daabáát tútjip? yeeb ñi jengah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taníit? ¿Cáacwáboó níit caandíh ít daabáát tútjip? ñi jengah joyóchah, Jesús queétdih āt níjíp wut jí.

³¹Páant ā níjíchah joinít, queétjeh nin pah ít míic níjíp wut jí: “¿Ded pah tigaá jwí níj jepahbi? ‘Dios Juandih āt wutap tají’, jwí níjíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tíjii caandíh ñi jepahcan?’ jwiítidih ā níj jühbipna caá.

³²Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup jí’, níj jengah joiná caá. Páant í níj jengah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáát tútjip taga’, jwí níj jepahachah, queét jwiítidih í íjbična caá”, ít míic níjíp wut jí. Pánihna, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóhñitbut

cáacwātdih ít úmup wut jí. ³³Pánih úmñit, Jesús dih nin pah ít níj jepahap wut jí:

—Juandih daabáát tútñidih jwí jéichan caá, ít níjíp wut jí.

—Caán láa bácah weemdíh wutñidih weembát yeebdíh wā naóhcan níit, Jesús queétdih āt níjíp wut jí.

Jiwá iguñhadih yeejép teo wūhñit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹Páant níj péanit, Jesús nin ā jengah joini naáwátjih cáacwātdih āt níj bohénap wut jí: “Bíic newé jiwá iguñhdih ā momop be. Mom péanit, wáihyat júdudih cháj péa, caán iguñhdih í búuh chuñat pínah muudíhbut ā chájap be. Pánih cháj péa, jap bóo muudíhbut ā chájap be, caán iguñh wáapdih í en dawát pínah níjina. Caandíh cháj péa, bitadid en dawát tútñit, caán bíih baácboó jib jwuhudih ā bejep be.* ²Túttimah, iguñh eí láa caandíh teo wūhñidih áih iguñh wáapna ā wah bojop yuh be, áih iguñh jíibdih ā uúbát pínah níjina.

³Obohjeéhtih, caanná ā jwibínachah, iguñhadih en daonítboó caandíh teonit, í maáhdih jíib wahcanjeh, í pui ñuun yóh jwáuba bojop be. ⁴Túttimah, iguñha mínah bíih caandíh teo wūhñidih ā jwáub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, ā jwibínachah, caandíhbut yeejép níjnit, áih wao dáhdih í déuc mawap be. ⁵Páant í chájat túttimah, bíhdih ā wah bojochah, wápchi en daonít caandíh í mao yohop be. Dawá bitadidíhbut ā wahachah, biquínadid mao yohnit, bitadid í yeejép chájap be.

⁶“Caán iguñha mínahdih ā wūéh, búdí ā oinijeh ā júhdup be. Pánihna, ā wūéh ā oinidih ā wahap be, buca. Pánih wahnit, nin pah ā níj jengah joyóp yuh be: ‘Wā wūéhboodíh í túi chájbična caá’, ā níjíp be. ⁷Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah í míic níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wūéh caá. Caandíh jwí mao yoh jíih, behe ā wunat túttimah, nin jwíih wáap ā jumat pínah níjina’, queétjeh í míic níjíp yuh be. ⁸Páant níjina, caandíh mao yohnit,

* 11.25 Mt 6.14-15 * 12.1 Is 5.1-2

wápchi jwéejboó áih bácahjidih ī yohop be.

⁹“¿Wápchi mínah jwáub jwibínit, ded pah tiguaá caán wápchidih en daonítidih ā chājibi? Nin pah queétdih ā chājipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ā en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹¿Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátjidih yeéb ñi bohécannit jíi? Nin pah āt niij daacáp tají:

‘Muué teonit táini jee dáhnadih ñíonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ī yohni dahdihjeh tiguaá Dios ā ñiwip. Caandíh ñíonit, áih muu pánihnidih chájna, choójboó caán dáhdih ā jwíih jwejep be, caán muudíh tói jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah Cristo tiguaá. Páant ā chājachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wéina caá’, āt niij daacáp tají”, (*Sal 118.22-23*)

Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijchah joinít, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowā jwí maáta bíicdih nin pah it niij jenah joyóp wut jī: “Jesús iguíhadih en daonít naáwátjīh jwiítidih jūihna caá ā chājap”, it niijíp wut jī. Páant niij jenah joinít, Jesúsdih it tewíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwádhíh úmnnit, caandíh teocanjeh, it bejep wut jī.

Romano maáta

ī úúbat túutni dinero júdu

(*Mt 22.15-22; Lc 20.20-26*)

¹³Pánih bejnitji fariseowā ī maátaboó biquína tjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbut, Jesús pebhna wahna, caandíh it úúbh joyát túutwup wut jī, Jesús mácah ā jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná. ¹⁴Pánihna, Jesús pebhna jwibínit, queét yeenitboó caandíh nin pah it niij úúbh joyóp wut yuh jī:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chájat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā ī niijchah, maáta ī jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí

naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úúbh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baácdih moón ī maáh César ā úúbat túutni núodih caandíh jwí wáhuchah, ā tói níit? it niijíp wut jī.

¹⁵Páant ī niij úúbh joyóchah, ī yeecatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih āt niij jepahap wut jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tiguaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? Ñi bíbohni dinero júdujih weemdíh ñi wéhúú, wā en jwuhat pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁶Páant ā niijchah joinít, caandíh bíic júdu it wéhup wut jī. Páant ī wáhuchah, caán júdujih ennit,

—¿Nin júduboó deíh móot, deíh wūt tiguaá ā jum? queétdih āt niijíp wut jī.

—Césaríh móot, áih wūtbut ā jumna caá, it niij jepahap wut jī.

¹⁷—Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wéhah caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ñi wéhúú, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant ā niij jepahachah, it jói wéhi bejep wut jī.

Cáacwā ī jwáub boo pud júúwát

(*Mt 22.23-33; Lc 20.27-40*)

¹⁸Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh it jwibínap wut jī. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, ī jwáub boo pud júóhcan níit”, niijnít ī jumup jī.* ¹⁹Páant niij jenah joinít, nin pah Jesúsdih it niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisésji āt niij bohénap tají: “Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwáub áa jumat náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni ā jumuchah, éemp wunnidih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jumat pínah niijná”, Moisésji āt niij daacáp tají.* ²⁰Bíic weh sietewā ī jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. ²¹Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwáub áa jumup yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh

* 12.18 Hch 23.8 * 12.19 Dt 25.5

caanbút ā wunup be. Táttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúb áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ā wunup be.

²²Páant mícjeh queét nihát ĩ buád beedép be. Páant mi weha mána ĩ wun beedát táttimah, ĩ áajibut mi wunup be. ²³Pánihna, queét nihát siete ĩ áaji, nihát ĩ jwúb boo pud júwáchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdiĥ ĩt níj wúbh joyóp wut ĩ.

²⁴Páant ĩ níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át níj jepahap wut ĩ:

—Dios naáwátđih jéihcan, ā wépátđihbut jéihcan, yeéboó yooópđih jenah joicánnit caá. ²⁵Wunnitji ĩ jwúb boo pud júwát táttimah, jeáboó jumna, ángelwá pah áa wihcannit ĩ jumbipna caá. ²⁶Obohjeéhtih, wunnitji ĩ boo pud júwát pínahdih yeéb ĩi jéihyatđih náah yacna, nin pah wá naóhna caá: Moisésji iigné chálihdih ā enatjidiĥ nin pah át níj daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdih ā níjíp ĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ĩ Maáh caá”, ā níjíp ĩ’, Moisés át níj daacáp tají.’ ²⁷ĩ wunat táttimah yuhna, ‘ĩ Maáh caá’, Dios át níjíp wut ĩ. ‘ĩ Maáh caá’, ā níjítjidiĥ joinít, báadhnit ĩ jumatiĥ jwí jéihna caá. ĩDios báadhnitdihjeh maáh ā jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji ĩ jwúb boo pud júhcan níít’, níj jenah joiná, yooópđih ĩi jenah joicán caá, át níjíp wut ĩ.

Chah jenah joyát wutat (Mt 22.34-40)

²⁸Moisés ā wutatjidiĥ bohénitjeéh jumni Jesúswá pebh juibínit, ĩ míc wéhenachah, át joyóp wut ĩ. Jesús ā túi jepahachah joinít, nin pah caandih át níjíp wut ĩ:

—¿Dios jwiítđih ā wutat dedđih tigaá chah jenah joyát náah? át níjíp wut ĩ.

²⁹—Nin wutat caá chah ā jumup: ‘Yeéb judfowá nindih ĩi joyoo: Dios ĩi Maáh, bicjeh tigaá ā jumup.’ ³⁰Páant ā jumuchah, chah jenah joí, tái jepahnit, wéinit, caandih bádí ĩi oyoó’, Moisés át níj daacáp tají. * ³¹Caán wutat nump, nin bih wutat ā jumna caá. ‘Meemjéh ma

míc oyat pah muntih, bitadiĥbut bádí ma oyoó’, át níj daacáp tají.’ Caán chéne wutatna nihát bih wutatnadiĥ chah jenah joyát pínah ā jumna caá, Jesús caandih át níjíp wut ĩ.

³²—Páant tigaá Bohení. Yooópđih tigaá ma níjíp. Dios bícjeh tigaá báadhnit. Biĥ wihcan caá.* ³³Páant ā jumuchah, caandih chah jenah joí, tái jepahnit, wéinit, oyat caá jwiítđih náahap. Jwí míc oyat pahjeh bitadiĥbut oyat caá náahap. Nuúpdih mao cáonit, Diosdiĥ jwí weñechah, ā túina caá. Páant ā túyuchah yuhna, Diosdiĥ, cáacwadiĥbut jwí oyat caá chah ā náahap. Meém páant ma níjít yooópđih tigaá, Jesúsdiĥ át níjíp wut ĩ.*

³⁴—Dios ma maáh ā jumát pínah baini caá meemdih ā judhdup, Moisés ā wutatjidiĥ bohénidih Jesús át níjíp wut ĩ.

Páant ā níjíchah joí wunnit, bita ĩt wúbh joicáp wut ĩ.*

¿Cristo déhe ā juima tigaá? (Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵Dioĥ muedih waadnit, Jesús nin pah át níj bohénap wut ĩ:

—‘Dios ā wahni pínah Cristo David juima ā jumbipna caá’, Moisésji ā wutatđih bohénit ĩi náohna caá. ¿Páant níj náohna, ded pah níj bohé tigaá ĩi cháj? ³⁶Davidjijeh Túini Espiritu ā wutuchah, nin pah át níj daacáp tají:

‘Diosboó wá Maáhdih nin pah ā níjná caá: “Wá jéihyempant bóo buwámant ma chúudé. Pánih chúudnit, nihatiĥ ma wutuchah, meemdih en júihnitđih wá yap yohat túutbipna caá”, ā níjná caá’, Davidji át níj daacáp tají.

(Sal 110.1)

³⁷Páant níj daácnit, Davidji Cristodiĥ ‘Maá’, át níjíp wut ĩ. Páant ā níjíchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David juima át jumji? Jesús queétdih át níj wúbh joyóp wut ĩ.

* 12.26 Ex 3.6 * 12.29-30 Dt 6.4-5 * 12.31 Lv 19.18b * 12.32 Dt 4.35 * 12.33 Os 6.6
* 12.28-34 Lc 10.25-28

Páant ā niŋ bohénachah, dawá caandíh ít tái wēi joyóp wut jī.

**Moisés ā wutatjidih bohénit
ī táicat**

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Páant niŋ péanit, Jesús nin pah queétdih át jwáub niŋ naóh bohénap wut jī: “Moisés ā wutatjidih bohénit ī yéej chājatdih ñi tái eneé. Quéant queét ī chājat pah ñi chājca bojoó. Quéant maátmi yéguéh táini chóo ñonit, cáacwā ī enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bíf dée jíib chājapboó bita queétdih tái wēi jwāáh wúbátdih ípí náahna caá. ³⁹Jwiit judíowā jwī bohéat mūudíh waáwápboó ípí chúudna caá, nihát queétdih ī tái wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó mífcjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁰Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádih munnádh ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaádhdh ípí dúuc wáina yuhna, cáacwā ī enepdih Diosdih maatápdih ípí wúbhna caá, queétdih ī wēi enat pínah niijná. Páant ī chājat jíib Dios queétdih búdí ā peéh chājbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

**Éemp wunnih Diosdih mi wúhat
(Lc 21.1-4)**

⁴¹Judíowā ī wúhni dinero ámoht pah pebh Jesús át chúudap wut jī. Pánih chúudna, cáacwā caan páihdih dinero ī yacachah, át enep wut jī. Caán dinero Diofíh mūudíh ī ámohochah, ī jíib chājat pínah át jumap wut jī. Dawá bíf dée bíbohnt caan páihdih búdí dinero ít yacap wut jī. ⁴²Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejíh ī chājnjidih mit yacap wut jī. Caán júduna nump bainí jíib jumni át jumap wut jī. ⁴³Caán júdunadh mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna jūáwát tātutit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jī:
—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nint éemp wunnih moh yéejnihboó bita nihát ī wúhat chah mi wúhup be. ⁴⁴Bitá dawá bíf dée bíbohnt, búdí ī wúhuchah yuhna, queétdih pántjeh búdí ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihát mi jeémát pínahdih mi jíib chājat

déejibitdih mi wúh beedánap be, át niijíp wut jī.

**Diofíh mūudíh bita ī yohat pínah
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)**

13 ¹Páant niŋ péanit, Diofíh mūumánt ī bac bejchah, bífc ā bohéni nin pah át niijíp wut jī:
—iBohéni, ma eneé! Nin muú búdí jee dáhnajíh ī chājni títini muú nihcan níft? át niijíp wut jī.
²—Táttimah, jwiit judíowādh eníhcannit juinít, nin jwī enni búdí muú, nin jee dáhnadihbat, ī yoh beedábipna caá. Bífc jee dáh bífh dahjih lajni ā wihcan níft, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

**Péeni yeó jáap játih
ded pah ā yapat pínah
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)**

³Táttimah, Jesús wā Olivo jeená púuh laab béjnit, Diofíh muú ā tái jígohopboó ít juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesús yuúpbít ā chúudchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjīh ā pebh juibínit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

⁴—Ma naáwá jwiitdih. ¿DÉbólíh tigaá meém ma niiját pah ā yapbí? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaá ā jwiíh yapachah, jwī enbí? Ít niŋ wúbh joyóp wut jī.

⁵—Yeéb ñi tái chāja chaáh. Bitá ī yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶“Weém Cristo caá”, niŋ yeenit, dawá ī jüóhbipna caá. Páant ī yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nūmnit, páant niijnitboodíh dawá ī péebipna caá.

⁷“Pebhbit jumnit ī mífc mawatdih, yuúp jumnit ī mífc mawat doonádhbat ñi joibípná caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā júdh jwuhbipna caá. ⁸Caán láa bífc baácdih moón bífh baácdih moonjíh ī mífc maobipna caá. Nihat baácbó búdí mífc mawat ā jumvipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbat ā jumvipna caá. Páant ā yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép ī yapat pínah ā júdh jwuhbipna caá.

⁹“Páant ā yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chája chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadih ī wūhuchah, jwiít judíowá jwí míic wáacat muéboó ī pūbipna caá. Páant ī chājachah, wíhíwā ñi jumát jīb, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbút bitá yeebdíh ī naóh yacbipna caá, ī peéh chājat pínah niijná. Páant queét pebh űhñit, wíhí túini doonádih queédih ñi naóhbipna caá. ¹⁰Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihát baácdih moondíh naóh bohéát caá náahap. ¹¹Yeebdíh peéh chājat túetni pebhna ī űb bejehchah, ‘¿Caandíh ded pah wā naóhbi?’ ñi niij jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ā jéihyabipna caá. Páant ā niijátidih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátíhjih ñi niijcán niít. ¹²Caán láa bíic ā űuddih, bíihboó ā űud jeñédih mao yohat túetna, ī wūhbipna caá. Í íip ā wehdih, ī wehboó ī mánadihbút mao yohat túetna, ī wūhbipna caá. ¹³Pánihna, wíhíwā ñi jumát jīb nihát yeebdíh ī eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahchah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wā túi űbbipna caá.*

¹⁴“Bitá ī pāpnidih Diosdih weñat mué díitboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túetna, caán mué ā túyatdih ī yéjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjih cáacwā ī űbát mué ā jumuchah, caán pāpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tají.* Caán ā daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. Caanjíh yeejép ī pāpni ā jumuchah ennit, Judea baácboó jumni, jeéboó ī jweí pūuh laab béje naáh. ¹⁵Caán láa cáacwā túbit yeejép ī yapachah, waícanjeh ī jweí ñáo pūuh laab béje naáh. Ded mué chahmant bóo coahboó jumni dei bejnít, áih bíí déedih űbudih waadacánjeh, yoobópdih ā jweí béje naáh. ¹⁶Wápchiboó jumni áih yéguenadih űbudih ā jwúub bejca bojo naáh.* ¹⁷Caán láa wudu jumnit yaádh, ī wehdíh

túuhnitbút ī jweyéchah, queét yaádhidih chah ā buobipna caá. ¹⁸Nin pah Diosdih ñi niij űbú: ‘Mah noój láa ā jumuchah, páant yeejép ā yapca bojo naáh’, caandíh ñi niij. ¹⁹Caán yeó jáapnadih cáacwā túbit yeejép ī yapbipna caá. Nin baácdih Dios ā chājat túttimah, cáacwā yeejép ī yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ī yapbipna caá. Páant yeejép ī yapat túttimah, ī jwúub yeejép yapcan niít.* ²⁰Túbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ā jweí jwuhbipna caá, ā ñíonitboó ī jéih buájáat pínah niijná. Páant ā chājchah nihna, ded áta buájacan tagaá.

²¹“Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjíh caá Cristo ā jumup’, ī niijíhchah, ‘Conjíh caá Cristo ā jumup’, bitabút ī niijíhchah, ñi joyáh bojoó. ²²Caán láa dawá yeenit ī jumipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niij yeenitbút ī jumipna caá. Cáacwā ī en wáhi bejat pínah niijná, űum náah jumnidih ī chāj jútubipna caá. Páant ī chājatdih ennit, Dios ā ñíonitboó ī yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queédihjih ī péeat pínahdih ī náahbipna caá. ²³Páant ā yapat pínah játih, yeebdíh wáat naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidih náhnit, yeebdíh yeenitdih joicát túet niijná, ñi túi chája chaáh”, Jesús át niijíp wut jí.

**Nihat cáacwā űud jeñé
ā jwúub dei jwúwát pínah**
(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-33)

²⁴“Caán láa cáacwā yeejép ī yapat túttimah, yeó, widhbút ā túi yeh iigcán niít.* ²⁵Pánih túet nuumná, jeá ā méménachah, cúiwā ī yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶Páant ā yapachah, weém nihát cáacwā űud jeñé, mah tólihjih wā dei jwóhbipna caá. Búdí wēpatjíh, túi yeh iigní wā jwúub dei jwúwúchah, nihát cáacwā weemdíh ī enbipna caá.* ²⁷Pánih dei jwóhna, wíhíh

* 13.9-11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 * 13.13 Mt 10.22 * 13.14 Dn 9.27; 11.31; 12.11
* 13.15-16 Lc 17.31 * 13.19 Dn 12.1; Ap 7.14 * 13.24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15;
Ap 6.12 * 13.25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * 13.26 Dn 7.13; Ap 1.7

ängelwādh nin baáčboó wā wahbipna caá, nihat pehbboó wā ñífonitdh í ʘb wāacat pínah niijná.

²⁸“Higuera nah ded pah ā jumatdh ñi jengah jyoó. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā jūúwátidh ñi jéihna caá. ²⁹Páant ā jumat pah, nihat wā niijátji ā yapachah enna, wā jwáub dei jūúwát pínah bahni ā jūdhdatdhbut ñi jéihbipna caá.

³⁰Yoobópdih yeebdh wā naóhna caá. Caán láa moón í wnat pínah játih, wā niijátji pah bíic yoobó ā yapbipna caá. ³¹Nin baác, jeábut ā buudéchah yuhna, wā naáwátboó ā buudcán níit. Nihat wā niijátji pahjeh wā péabipna caá.

³²“Obohjeéhtih, wā jwáub dei jūóhni pínah yeó jáap, horadhbub nihat í jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íip Diosjeh caá caandfh ā jéihyep.*

³³“Pánihna, yeebbát caán yeó jáapdh jéihcannit jumna, weemdhí tui páinit jumt túut niijná, jáanit pah Diosdh ñi túi úúbá. ³⁴Ded pah páinit ñi jumt pínahdh nin naáwátjilh wā bohébiipna caá: Múú mínah yuúp ā jib bej jwuhat pahjeh tigaá. Á bejat pínah játih, ā pebh moondhí áih muudhí ā túi en dawát túutap be. Biquinadhí ā tewatdh í jwejep be. Jēcdih warniboodhí ā jwáub jūúwát pínahdhí ā túi páñat túutap be.* ³⁵Yeebbát ñi túi jengah joí páñáá. Múú mínah ā jwáub jūúwáchah, queét í jéihcat pah, weem ñi Maáh wā jwáub dei jūóhni pínah yeó jáapdh yeebbát ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wāta dei juyúp tagaá. ³⁶Páant wā jwáub dei jūúwát pínahdhí jéihcan, wā wutatdhí páantjeh ñi chájaá. Pánih cháñnit, báadhdajeh wā jwáub dei juyúchah, ũonit pah ñi jumcan níit. ³⁷Pánihna, yeebdhí wā niiját pah muntih, nihatdhbut naóhna caá wā chájap: ¡Jáanit pah, túi teo páinit ñi jumúú!” Jesús queétdhí át niijp wut jí.

**Sacerdotewā í maáta, Moisés
ā wutatjdih bohénit bíicdhí
Jesúsdhí í mawihat**

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 ¹Oveja wūúdhí jwí jeémát yeó jáap, Pascua í niijní,* chéne yeó jáap játih paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna át jumap wut jí. Sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjdih bohénitbut Jesúsdhí mawíhna, caandhí í tewat túutíhip wut jí. Cáacwā í encach, caandhí í tewat pínah niijná, nin pah ít míic níj wéhenap wut jí:

²—Pascua yeó jáapnadhí, dawá cáacwā í jumuchah, Jesúsdhí jwí tewat túutuchah, nihat tubit íta íj tagaá. Pánih íjnit, jwítdhí íta míic mao tagaá. Pánihna, cáacwā í encach, jwí tewat túutáp, ít niijp wut jí.

**Yad wili chej jumniijh
Jesúsdhí mi puhwat**
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³Queét Jerusalén táтчiboó í míic wéheat pónih, Jesús wā Betania táтчiboó bácah moópniji Simónih muuná jeémpna ít chájap wut jí. Páant í jeémát pónih, bíic yad wili túi chej jumni quiútdhí mit ʘb waád juibínap wut jí. Caán alabastro jeejilh í cháñni quiúit díitna nardo í niijní chej jumni yíi át jumap wut jí. Caán yíi búdí jíib jumni át jumap wut jí. Pánihna, caán quiúit yapatdhí dajnit, Jesús wao dáhdhí mit puhwap wut jí.* ⁴Páant mi puhwuchah ennit, biquina caánboó jumnit ít íjip wut jí. Pánih íjnit, nin pah ít niijp wut jí:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jíib jumnidhí páant mi puoh peét?

⁵Caandhí mi jíib cháj wáhna, áta túi tagaá. Pánih jíib chájna, bíic jópchi tewat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíibdhí moh yéejnitdhí mita jéih wáh tagaá, ít niijp wut jí. Páant niijníit, queét caántdhí ít jūihñap wut jí.

⁶Páant í níj jūihñachah joinít, Jesús queétdhí nin pah át níj naáwáp wut jí:

—Páant caántdhí ñi niijcá bojóo. Weemdhí caánt mi túi chájna caá. ⁷Moh

* 13.32 Mt 24.36 * 13.34 Lc 12.36-38 * 14.1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 14.3 Lc 7.37-38

yeejnitboó ñijeéh páantjeh í jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquihna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baáboó bahnibit wá jum jwáhbipna caá.* ⁸Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chájna caá. Wunniíh bácahjidih jwípí puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjiih puohna, í yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Nihat baácboó wíih táini doonádh naóhna, nint bæi mi chájatjidihbah í naóhbipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhnibipna caá, Jesús át niijíp wut jí.

Jesúsdih eníhcannitdih á duó wáyat pínahdih Judas á naáwát
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce á bohénitjeéh bóo, Jesúsdih eníhcannit sacerdotewá í maátadih á duó wáyat pínahdih naáwádh át bejep wut jí.

¹¹Caandíh joinít, maáta ít weñep wut jí. Pánih wéinit,

—Meemdíh dinero jwí wáhbipna caá, queét Judasdih ít niijíp wut jí. Pánihna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat táut niijná, Judas át jenah joi bídip wut jí.

Jesús á bohénit bícdih á pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹²Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáap, oveja wehdih jwí mawat yeó jáap, Jesús á bohénit caandíh nin pah ít niij wáhb joyóp wut jí:

—¿Ded muúdhíh tígaa Pascua jeémátidih jwiitdih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tígaa jeémát jwí chájbi? Jesúsdih ít niijíp wut jí.

¹³Páant í niijíchah, Jesús chénewá á bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jí:

—Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná ñi jwíibínachah, wáam dahjiih mah beoni yeebdíh á jwááhbipna caá. Caandíh péenit, ded muúdhíh á waadáchah,

yeebbát ñi pée waadá. ¹⁴Waadní, caán muú mínahdih nin pah ñi niij wáhb joyóo: ‘ “¿Dedboo tígaa wá bohénit bícdih Pascua jeémátidih wá numah jeémát pínah tólih á jum?” Bohéni á niijná be’, ñi niijí muú mínahdih.

¹⁵Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih á jwáhbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chájaa, át niijíp wut jí.

¹⁶Páant á niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ít bejep wut jí. Caanná jwíibínit, nihat Jesús á niijátji bíic yoobó ít jwááap wut jí. Queétdih á jwáatni tólihdih waadni, Pascua jeémát pínahdih ít chájap wut jí. Nihat cháj péanit, Jesús á pánapboó ít jwáhb bejep wut jí. ¹⁷Tóo náh jwáwáchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce á bohénit bícdih caán chah bóo tólihna waád jwíibínit, Pascua jeémátidih queétdih át numah jeémép wut jí.

¹⁸Páant í jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jí:

—Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cátlh á jumna caá. Caánboó wájeéh jeémpni caá, át niijíp wut jí.*

¹⁹Páant á niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdih ít niij wáhb joyóp wut jí:

—¿Weém nihcan níit? ít niijíp wut jí.

²⁰—Bíic ñijeéh jumni, pandih weém bícdih neéh jeémpni caá.* ²¹Páant yeejép wá yapat pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapani át daacáp tají. Pánihna, weém, nihat cáacwá éud jeñé, caán á daacátji pahjeh yeejép wá yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba á yapbipna caá! Caán á cáac jumcah, chah áta tái tágaa, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Páant á niijíchah joinít, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jí.

²²Á bac bejat túttimah, queét páantjeh í jeéméchah, Jesús pandih wábnit, “Nin jeémát ma wáhat táina caá, Paá”,

* 14.7 Dt 15.11 * 14.18 Sal 41.9 * 14.20 Sal 41.9

Diosdih niŋ péanit, ā bohénitdih āt daj wūhup wut jī.

—iDáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, āt niijíp wut jī.

²³Táttimah, jiwá iguŋh mac jumni babhbat dahdih ũbnit, “Nin babhbat ma wūhatbut túina caá, Paá”, niŋ péanit, queétdih āt wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, queét nihat it babhbat wut jī. Páant ī babhbachah, queétdih nin pah āt jwúub niijíp wut jī:

²⁴—Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdih wā wūhat pah, wíih meépdih yohnit, wā wun wūhŋipna caá, dawá cáacwā Dios bíicdih ī tái jumat pínah niijná.* ²⁵Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácoó jum jwūhna, jiwá iguŋh macdih wā jwúub babhcan níft. Táttimah, Dios maáh ā jumapboó wā jwúub babhŋipna caá, āt niijíp wut jī.

Pedro ā yeeat pínahdih

Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶Pascua jeémátidih jeémp péanit, Diosdih it wēi ewep wut jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitdih Jesús āt numah bejep wut jī.

²⁷Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah āt niŋ naáwáp wut jī:

—Yeéb nihat weemdih ñi cádahŋipna caá. Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niŋ daacáp tajī: “Ovejawādih en daonídih wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ī jwéi peét bejŋipna nacaá”, Dios ā niijná caá, naóh yapani āt niŋ daacáp tajī.* Pánihna, weemdih ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. ²⁸Obohjeéhtih, weemdih ī mao yohochah yūhna, Dios weemdih ā jwúub booaat táttimah, Galilea baácna yeebdih wā waóh bej páibipna caá, āt niijíp wut jī.*

²⁹Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah āt niijíp wut yuh jī:

—Queét nihat ī cádahachah yūhna, weémboó wā cádahcan níft, āt niijíp wut jī.

³⁰—Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Būu cheijeh mājbaí chéne ā ewat pínah játih bíic peihcanni láa ‘iCaandih wā jéihcan caá!’ ma niŋ yeebŋipna caá, Jesús Pedrodih āt niijíp wut jī.

³¹—Majeéh weemdihbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán níft, Pedro Jesúsdiŋ chah āt jwúub niijíp wut yuh jī.

Queét nihatbut bíic yoobó it niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jumapboó

Jesús ā ũábát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³²Táttimah, Olivo jeená jwabínit, Getsemaní ī niijní pácahi jumapna Jesús wā it jwabínap wut jī.

—Diosdih wā ũábát pónih, ninjīh ñi chúud pánaá, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.

³³Páant niŋ péanit, yuépbit bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús āt numah bejep wut jī. Pánih bejnit, cáacwādih ā wun wūhat pínahdih búdí jenah joinít, āt jígah jwíhip wut jī.

³⁴—Tubit jígahnit, wunni pah caá wā jumap. Pánihna, yeebát ũocanjeh, ninjīh ñi ũábh pánaá, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁵Páant niŋ péanit, chibít yuépbit bej, baácoó páah yoh ñajnit, ³⁶“Paá, meém nihatdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, iWeemdih ma wunat túutca bojoó! Obohjeéhtih, weém wā wuníhchah yūhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhŋipna caá”, Jesús Diosdih āt niijíp wut jī.

³⁷Páant niŋ ũábh péanit, bíic peihcannit ā bohénit ī páñapboó Jesús āt jwúub bejep wut jī. Páant ā jwúub jwabí enechah, ũona it chājar wut jī.

—¿Ma ũo níft, Simón? ¿Bíic horabitjeh ũocanjeh, ma noón páicannit beé? ³⁸Tái jáanit, yeebdih Diosdiŋ ũábát caá náahap, yéj chājat jenah joyátidih yap yohat túut niijná. Tái chājíhna yūhna, jáacan, ũábhcan, páant ñi jéih būjácán níft, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁹Páant queétdih niŋ péa, jwúub bejnit, ā jwíih ũábátjī pahjeh muntih bíic yoobó

* 14.24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 14.27 Zac 13.7 * 14.28 Mt 28.16

āt jwáub úbúp wut jī. ⁴⁰Pánih úbñ péa, biíc peihcannit páinit pebhboó ā jwáub juibínachah, jwáub ñona ít chājap wut jī. Tūbit quíib chei jumuchah, ít jwáub úwup wut jī. Jesús queétdih ā wucuchah, tíicna, caandíh ít jéih jepahcap wut jī. Táttimah, jwáub úbúdíh bejniji, páinit pebhboó Jesús át jwáub juibínap wut jī. ⁴¹Biíc peihcanni láa úbñnit, páinit pebhboó át jwáub juibínap wut jī. —¿Yeéb páantjeh ñonit, choó níft ñi chājap? iPáant bóojeh tígaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juná caá ít chājap. ⁴²Ñi jáa bojóó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih dúó wáini ā juná caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Jesúsdiñ eníhcannit
caandíh ít tewat**

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas át juibínap wut jī. Judasjééh dawá ít juibínap wut jī. Íibat naaná, máa quíftnadihbat ít bíbohó wut jī. Sacerdotewā ít maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowádiñ waóhñitbut queétdih ít wahap wut jī, Jesúsdiñ teonit, ít pebhna ít úb bejat pínah niijná.

⁴⁴Jesús pebh ít bejat pínah játíh, Judas ájeeh bejnit pínahdíh nin pah átát níj jéihya naáwáp wut jī: “Páo tíibdiñ nomnit, wá úbñnidih ñi teweép. Teonit, ñi cátlíh ñi úb bejeé, ā jweicát pínah niijná”, át niijíp wut jī.

⁴⁵Pánihna, Jesús wá pebhna juibínit, Judas Jesús pebh át juibínap wut jī.

—¿Ma jum, Bohení? níj úbñnit, Jesúsíh péo tíibdiñ át nomop wut jī.

⁴⁶Páant Judas ā úbúchah ennit, Jesúsdiñ tewedih jūóhñit caandíh ít tewep wut jī.

⁴⁷Obohjeéhtih, pebhñit ñuhni Jesús ā bohéniboó íibat naadíh jwáat wái úbnit, sacerdotewā ít maáhdih teo wáñníh moli chóodih át dáuc bóod yohop wut jī.

⁴⁸Caandíh tewedih juibínitdih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—¿Ñuúmnídiñ tewat pah íibat naaná, máa quíftnadihbat úbnit, weemdíh tewedih ñi jūóhñit beé? ⁴⁹Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó ñijeéh wá jumuchah

yuhna, weemdíh ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani ít daacátji pahjeh búu weemdíh ā yapa naáh, át niijíp wut jī.

Pánihna, Jesúsdiñ teonit, ít úb bejep wut jī. ⁵⁰Páant ít teo bejchah enna, niñat ā bohénit caandíh ít éemp jwei béjep wut jī.

⁵¹Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ñoniji wíih ñajapdiñ bóo chóojíhjih meic bainit, Jesús wá ít bejat táttimah wá ñuún péenap jī. Páant wá ñuún péenachah ennit, Jesúsdiñ teonitboó weemdíhbut ít tewep yuh jī. ⁵²Obohjeéhtih, páant ít tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wá ñáo jwei béjep jī.

**Judíowā ít maáta Jesúsdiñ
ít úbñ joyát**

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71;
Jn 18.12-14,19-24)

⁵³Pánih Jesúsdiñ úb bejnit, sacerdotewā ít maáíh muúná ít úb waad béjep wut jī. Áíh muúboó jumni míic wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewā ít maáta, jwiít judíowádiñ waóhñit, Moisés ā wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdiñ naóh yacat tétut niijná, queéé niñat ít míic wáacap wut jī. ⁵⁴Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdiñ yuúrpjeh át ñuún péenap wut jī. Pániñ ñuún péenit, sacerdotewā ít maáíh muú wáihyat júduboojéh át waad juibínap wut jī. Pániñ waad juibínit, Pedro tuu cúut jwééjdih, muúdiñ wapnit bíicdiñ, át méé chúudap wut jī.

⁵⁵Sacerdotewā ít maáta, niñat bita maáta bíicdiñ wáac juibínit, “Jesús yeejép chájna beé”, niijnítidih bidna ít chājap wut jī. Jesúsdiñ peéh mawíhna, chénewá biíc yoobó naóhñitdih bidna ítíh chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít bid juicáp wut jī. ⁵⁶Dawá nih yáanit, mácah míic ít naáwáp wut jī. ⁵⁷Biquína ñah ñuhñit, nin pah ít níj yee naáwáp wut jī:

⁵⁸—Nin pah ā niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh muú cáacwá ít chájnijidih wá yéeja beedábipna caá. Biíc peihcanni yeó jáap táttimah jáap muú, cáacwá ít chájca

* 14.49 Lc 19.47; 21.37

naáh mæddíh wā chājipna caá', ā niijíp be, it niijíp wut jī.*

⁵⁹Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mách míc it niijíp wut jī.

⁶⁰Sacerdotewā ī maáh cáacwā cātlh ñah ñuhnit,

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéeg chāj, meemdíh páant ī niij naóh yacachah? Jesúsdih át niijíp wut jī.

⁶¹Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwuhcap wut jī. Páant ā jepahcatdih enna, sacerdotewā ī maáh

—¿Meém Dios ā wahni níit? ¿Dios, jwī wēini, ā wááh níit? Jesúsdih át jwáub niijíp wut jī.

⁶²—Páant ma niiját yooópdihi tigaá.

Weém nihat cáacwā úud jeñé Chah Wēpni ā jéihyemant bóo búwámant chúudnit, wā wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihna jih wā jwáub dei júúwáchahbut ñi enbipna caá,* Jesús át niij jepahap wut jī.

⁶³Páant ā niijchah joinit, sacerdotewā ī maáh búdí át íjip wut jī. Á íjít júttna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jī. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhni pínah jwíta bid? ⁶⁴Weém caá Dios wááh', Jesússeh ā niijchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeébbóó ded pah tigaá caandíh ñi niij jengah joi? ájeéh jumnitdih át niijíp wut jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét nihat it niijíp wut jī.*

⁶⁵Páant niijnít, biquína Jesúsdih it coí jáha jwíihp wut jī. Coí jáhanit, quíib nem chéo pócniit,

—Dios wááh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? it niij deoh naáwáp wut jī.

Túttimah, Diofíh mæddíh wapnit soldadowádhíh ī wūhuchah, queétdih Jesúsdih it puñap wut jī.

Pedro ā yeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díftna Pedro ā méé chúuduchah, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhniit mit

juibínap wut jī. ⁶⁷Juibínit, Pedro tæú cútudih ā méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni niican níit? mit niij wábh joyóp wut jī.

⁶⁸—Íjeéh péeni niican caá. Caán ma niijní Jesúsdih wā jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chāj? Pedro át niij yee jepahap wut jī.

Páant niijnítjeh, tæú cút jwéejdih chúudniiji bejnit, jécna át jwei bėj ñuhap wut jī. ⁶⁹Páant caánboó ā ñuhuchah, teo wáhniit Pedrodih mit jwáub enep wut jī. Pánih ennit, mi pebh en ñuhnitdih nin pah mit jwáub niijíp wut jī:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jī.

⁷⁰—Niican caá. Weém ájeéh péeni niican caá, Pedro át jwáub niij yeenap wut jī.

Túttimah, bita caanjíh en ñuhnit jwuh —Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácđih moón míicjeh caá. Meembút Galilea baácđih bóo ma jumna caá. Pániha, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedrodih it niijíp wut jī.

⁷¹—Weém yeeni niican caá. Túi yooópdihi yeebdíh wā naóhna caá. iñi niijní newédih wā jéihcan caá! iPáant yooópdihi wā naóhcah, Dios weemdíh ā peéh chája naáh! Pedro át jwáub niij yeenap wut jī.

⁷²Páant ā niijátjeéhjeh, mujbai át jwáub ewep wut jī. Páant ā jwáub ewechah joinit, “Mujbai chéneji ā ewat pínah játih ‘Caandíh wā jéihcan caá’, meém bíic peihcanni láa ma niijbípna caá”, Jesús ā niijátjidihi Pedro át náhninap wut jī. Pánih náhninit, Pedro búdí át juñup wut jī.

Maáh Pilato

Jesúsdih ā wábh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 ¹Baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwī maáta, Moisés ā wutátjidihi bohénit, bita maátabut it míic wáac juibínap wut jī. Pánih míic wáac juibínit, Jesúsdih ded pah ī chājat pínahdih it míic wéhenap

* 14.58 Jn 2.19 * 14.62 Dn 7.13 * 14.64 Lv 24.16

wut jī. Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdih ít chéwat tútup wut jī. Í chéo péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ít ub bejat tútup wut jī. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondíh wutni át jumup wut jī. ²Páant í ub juibínachah ennít, Pilato Jesúsdih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdih judíowā í maáh níit? át níijp wut jī.

—Ma níjít pah tigaá, Jesús át níj jepahap wut jī.

³Pánihna, sacerdotewā í maáta Pilatodih yeenít, Jesúsdih yeejép ít naóh yacap wut jī.

⁴Páant í naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdih át níijp wut jī:

—¿Páant meemdíh í naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan níit? át níijp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, Jesús át jwúb jepahcap wut jī. Páant ā jepahcatdih ennít, Pilato bádí át wáhi bejep wut jī.

Jesúsdih í mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38—19.16)

⁶⁻⁷Caán láa, Romanowā queét judíowādih í maáh jumatdih íjnit, biquína judíowā Romanowādih ít míc mawap wut jī. Pánih míc maona, cáacwādih ít mao yohap wut jī. Páant í mawachah, í teonítjī nemat muúboó dawá ít jumup wut jī. Barrabás wūt jumribut íjeéh nemat muúboó át jumup wut jī. Pascua jumap pah Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwā í bacaat tútunidih ápi bacanap wut jī. ⁸Pánihna, cáacwā Pilato pebh juibínit, bíic nemnidih ā bacaat pínahdih ít wúbup wut jī.

⁹Páant í wúbáchah joinít, Pilato queétdih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Yeéb judíowā ní maáhdih wā baca wáh jíih? ¿Caandíh níit ní náahap? át níijp wut jī.

¹⁰Dawá cáacwā Jesúsdih í weñechah, sacerdotewā í maátaboó caandíh túbít íjina, ít mawat tútup wut jī. Pánihna, queét Jesúsdih í íjítidih jéihnit, cáacwā í weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant át wúbh joyóp wut jī.

¹¹Obohjeéhtih, cáacwā Jesúsdih í náahachah yahna, sacerdotewā í maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ā bacaat pínahdih ít jepahat tútup wut jī.

Páant í jac wutuchah joinítjī,
—íBarrabásdih caá jwí náahap!
íCaandíh jwiítdih ma baca wúhuú!
Pilatodih cáacwā ít níj jepahap wut jī.

¹²—¿Yeéb judíowā ‘jwí maáh’, ní níjndíh dedé tigaá wā chájbi? Pilato át níijp wut jī.

¹³—íCaandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít níj náacáp wut jī.

¹⁴—¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ā yéejatjī, páant ní níjíchah? Pilato át níj wúbh joyóp wut jī.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwúb níj náacáp wut jī.

—íCaandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít níijp wut jī.

¹⁵Pánihna, cáacwā caandíh í íjicat pínah níjina, Pilato Barrabásdih queétdih át baca wúhup wut jī. Pánih bacanit, soldadowādih momo jiwí chóo coóh jumni tōpnajíh Jesúsboodíh át puñat tútup wut jī. Pánih puñat tútmit, Pilato caandíh át ub bejat tútup wut jī, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohat pínah níjina.

¹⁶Páant ā ub bejat tútuchah joinít, Pilatoíh muú díftna Jesúsdih ít ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā ít míc wáacap wut jī. ¹⁷Pánih míc wáacnit, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dūgnit, maáh ā dawát pah jígozni dūni chóodih caandíh ít yacap wut jī. Maáh ā dawát júdu pah chájnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih ít yacap wut jī. ¹⁸Maáhdih ípí chájat pah Jesúsdih nin pah ít níj deoh naáwáp wut jī:

—íMa túi jumú! íMeém caá judíowā í maáh! ít níj deoh naáwáp wut jī. ¹⁹Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjíh áih wao dáhdih maonit, ít cói jáhanap wut jī. Pánih mao cói jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ít bódiha caj yoh nájap wut jī. ²⁰Páant níj deoh naóh péanit, dūni chóodih too dūgnit, áih yégueh chóodihjeh ít jwúb yacap wut jī. Pánih

yacnit, it ub bac bejep wut jī, cruzboó péoh dodhnt, i mao yohat tūtut niijná. Pánih ub bejna, áih cruzdih bewat tūtutnit, i mao yohat pínah jeéboó caandih it ub bejep wut jī.

**Jesúsdih cruzboó péoh dodhnt,
i mawat**

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹I mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih it jwááap wut jī. Simón Jerusalén títchiboó juibína át chájap wut jī. Caán Simón á wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojih i jumna caá.* Pánihna, queét i íp Simóndih jwááhnit, soldadowá caandih Jesúh cruzdih it bewat tūtutp wut jī.

²²Pánih bejnit, Gólgota wūt jumupna it juibínap wut jī. “Gólgota” niijná, “Wao lídíp jeé”, niijná it chájap wut jī. ²³Pánih caanná juibínit, mirra wūt jumni macjih widnit, i ub bejni jiwá iguúh macdih Jesúsdih it tóihyop wut yah jī. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcac wut jī. ²⁴Túttimah, cruzboó Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deh tígaa á jumbi?” míc niijnít, tíhwt júdnabitjih soldadowá it yoh tíhwp wut jī.*

²⁵Cheibitjeh nueve yeó á jumuchah, Jesúsdih cruzboó it péoh dodhdop wut jī. ²⁶Á yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah it níj daác búudhdap wut jī. “JUDÍOWÁ I MAÁH”, caán naadh it níj daacáp wut jī. ²⁷Chénewá numnítidihbut bih cruznadh Jesús pebh it péoh dodhdop wut jī. Bícdih á jéihyepmant bóo búwámant, bihdih á wáyámant bóo búwámant péoh dodhnt, queét tac yoób Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. ²⁸Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani á daacátji bíc yoób Jesús át yapap wut jī: “Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá”, cáacwá caandih i níj jenah joibípna caá”, át níj daacáp tají.*

²⁹Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép it níj deoh naáwáp wut jī.*

—Ieneéh búca! ¿Dioh múudih yohnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán múudih jwáub chájni pínah níft?*

³⁰Pánihni jumna, icaán i péoh dodhdopmant meemjéh ma dei júúwá! it niijp wut jī.

³¹Páant i niiját pah sacerdotewá i maáta, Dios á wutatdih bohénitbut bíc yoobó caandih nin pah it níj deoh naáwáp wut jī:

—Caán bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh á jéih míc teo wáaccan caá. ³²“Judíowá i maáh caá”, niijná, cruzmant á dei júúwúchah enna, caandih jwí jepahbipna caá, it niijp wut jī.

Ájeéh i péoh dodhntbut yeejép it niijp wut jī.

Jesús á wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³Jesús cruzboó i péoh dodhni á ñuhuchah, yeó jáap tac yoób á dúpúáh bejep jī. Nihat baácboó dúpá bejnit, bíc peihcanni horas túttimah, á jwáub baáb jwáub bejep jī, páant muntih. ³⁴Páant á jwáub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át níj wép ñaacáp wut jī: “Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tígaa weemdh ma éemp bej?” Jesús át níj ñaacáp wut jī.*

³⁵Páant á niijchah joinít, biquína caanjíh ñuhnt,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá á chájap, it míc niijp wut yah jī.

³⁶Bíic íjeéh jumniiboó ñáo ñah bejnit, páab chúí déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdih át wái nomat tūtutp wut yah jī.* Pánih wái nomat tūtutnit, caanjéh nin pah át míc niijp wut jī:

—IÁ jumú naáh! Elíasji nindih teo wáacadih á júúwúchah, jwí en jwuh jíih, át niijp wut jī.

³⁷Páant á niiját túttimah, túbít ñaacnit, Jesús át wunah bejep wut jī. ³⁸Páant á wunuchahjeh, Dioh múú díftboó i jáh yaíhni bádí wáupni chóo yeo dei bejnit,

* 15.21 Ro 16.13 * 15.24 Sal 22.18 * 15.27-28 Is 53.12 * 15.29 Sal 22.7; 109.25
* 15.29 Mr 14.58; Jn 2.19 * 15.34 Sal 22.1 * 15.36 Sal 69.21

chéne chóa pah át chāwáp wut jī.*

³⁹Caán ā wunuchah ennit, Jesús pebh ñhni soldadowā ī maáh nin pah át niijíp wut jī:

—Yooáópdih nin Dios wūáh ta tigaá”,
āt niijíp wut jī.

⁴⁰Chibít yuápbít biquína yaádh Jesúsdih ít en ñhup wut jī. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumup wut jī. Biíh wili Maríabut mit jumup wut jī. Caánt José, ā úud Santiago í fin mit jumup wut jī. Biíh wili Salomébut mit jumup wut jī. ⁴¹Jesús Galilea baáchoó ā jum jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit ít jumup wut jī. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ā bejehchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ájeéh ít péenap wut jī.*

Jesúsíh bácahjidih ī yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³Jwí chooát yeó jáap játíh bóo, jwí chooát pínahdih jwí ámohni yeó jáapdih, Jesús át wunup wut jī. Caan chéyeh tóo ñáh jūúwát pínah játíh, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúsíh bácahjidih Pilatodih uúbúdih át bejep wut jī. Caán José jwiít judíowā jwí maátajeéh ā jumuchah, caandíh bita maáta ípí tái joyóp wut jī. Dios ā maáh jumat pínahdih tái páini át jumup wut jī. Caán úumcanjeh, Pilatodih Jesúsíh bácahjidih uúbúdih át bejep wut jī, jwí chooát yeó jáap ā waadáchah, áih bácahji páantjeh cruzboó ā ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴Jesús játíh ā wunat doonádih joinít, Pilato át joí wáhi bejep wut jī. Pánih joí wáhi bejnit, soldadowā ī maáhdih át bid bojop wut jī. Á pebh ā juibínachah, nin pah caandíh át niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? át niijíp wut jī.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowā ī maáh át niij jepahap wut jī.

⁴⁵Páant ā niij jepahachah joinít, Pilato áih soldadowādih Jesúsíh bácahjidih ub deyanit, Josédih át wúhat tútup wut jī.

⁴⁶Páant ā niiját joinít, tái baabní yéguéh chóodih jíib chāj, cruzna jumupboó jwúub bejnit, Josédih Jesúsíh bácahjidih ī

ub deya wūhuchah, át ubup wut jī. Pánih ubnit, caán yéguéhjíh pin péanit, jeedíh í baadníji íitboó caandíh át yohop wut jī. Yohnit, búdí jeé júdudih tóo pátá bejnit, caán íitdih át nemep wut jī. ⁴⁷Páant ā yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili Maríabut ít enep wut jī. Caánt María biíh José fin mit jumup wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 ¹Jwiít judíowā jwí chooát yeó jáap ā yapachah, tóo ñáh jūúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chājadih ít bejep wut jī, Jesúsíh bácahjidih ī ñáant pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili María Santiago fin, Saloméjíh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chājadih ít bejep wut jī. ²Táttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúsíh bácahdih yohopji jeé íitboó ít bejep wut jī.

³—¿Déhe tigaá jwiítidih jeé júdudih í pátá yoh wúhbi? queétjeh ít niij míic wéhe bejep wut jī.

⁴Pánih juibína, José ā nemnji jeé júdu caán íit jwéejdih ā ñuhuchah ít enep wut jī. Caán búdí júdu ā jumuchah, cáacwā í tóo pátá dodhdat pah át lajap wut jī. ⁵Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jígozni ángeldih ít enep wut jī. Caán ángel tái baabní yéguéh chóo duonít, í jéihyepmant bóo buwámant át chúudup wut jī. Caandíh ennit, búdí ít úumup wut jī.

⁶Páant í úumuchah ennit, caán ángel queét yaádhdih nin pah át niijíp wut jī:

—¡Nií úumca bojoó! ¿Yeéé Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñuhnit, wunnijidih bid niít ñi chájap? Obohjeéhtih, ninjíh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. Caandíh í cáagatjidih ñi eneé. ⁷Úumcanjeh, ā bohénitdih naáwádih ñi bejeé. Pedrodihbut ñi tái naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji biíc yooobó Jesús yeedíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááhbipna caá’,

* 15.38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 15.40-41 Lc 8.2-3

ã bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jī.*

⁸Páant ã niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé fitmant ít ñáo jwáub bejep wut jī. Ñáo jwáub bejnit, úmna, méménit, bitadih ít naóhcap wut jī.

**Mágdala tútchidih bóli Mariadih
Jesús á jígoth**
(*Jn 20.11-18*)

⁹Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jūóhniiji Mágdala tútchidih bóli Mariadih át jwíih jígoth wut jī. Caánt siete nemépwā jumnihjidih Jesús á boonih mit jumap wut jī. ¹⁰Jesús á bohénitji caandíh í juñúchah, Mariaboo caandíh mi enatjidih queétdih naawádih mit juibínap wut jī. ¹¹“Cristo át jwáub boo pud jūóh tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuhna, ít joyáh bojop wut jī.

**Chénewā Jesúsjeéh péenitdih
á jígoth**
(*Lc 24.13-35*)

¹²Túttimah, chénewā Jesús wājeéh jibnitji muú wiacapboó í jib bejchah, Jesús queétdih át jígoth wut yuh jī. Obohjeéhtih, mácah á jígohochah, jwíih beh encan yuhna, túttimah, caandíh ít beh enep wut jī. ¹³Pánih beh ennitji jwáub bejnit, í chéenwádih Jesúsdih í enatjidih ít naawáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant í naawáchah yuhna, queétdihbut ít joyáh bojop wut jī.

**Áih túini doonádih á bohénitjidih
Jesús á naawát tútat**
(*Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23*)

¹⁴Túttimah, once á bohénitji í jeéméchah, queétdih Jesús át jígoth

wut jī. Caán á naawátjidih túi jenah joicán, jwáub booni bitadih á jígothdih í naawáchah yuhna, í joyáh bojatji jíib queétdih át jūihñup wut jī. ¹⁵Pánih jáih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwádih naawádih ñi bejeé.* ¹⁶Weemdíh jepahnit, daabáat tútmit, iiguipna í bejat déejidih Dios í yéejatdih á yoh wáhibna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahnitdih Dios á peéh chájachah, iiguipna í bejbipna caá. ¹⁷Det weemdíh jepahnitboó wā wēpatjih nin pah í chájbipna caá: Nemép wā cáacwáih bácahant jumnitdih í bacat túttipna caá. Mácah wéheatjih í wéhebipna caá. ¹⁸Maidih í tewechah, í cháacáchah yuhna, dedé ebépdih í babhbachah yuhna, queétdih á chūúhcan níit. Wunnitdih í teo jáha úúbúchah, í túi boobipna caá”, át niijíp wut jī.

Jesús jeáboó á púuh laab béjat
(*Lc 24.50-53*)

¹⁹Páant níj naóh péanit, jwí Maáh Jesús jeáboó át púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab juibínit, maáh waadná, Dios á jéihyepmant bóo bawámant át chúudup wut jī.* ²⁰Pániha, Dios cáacwádih á túi ubat pínah doonádih Jesús á bohénitji nihat pehbboó naawádih ít bejep wut jī. Pánih naóhniit, jwí Maáh queétdih á teo wáacachah, á wēpatjih cáacwá í jéih chájca naáhdih ít cháj júutup wut jī. Páant í cháj júutuchah, á naawátidih joinítboó, “Í naawát yooópdihi caá á jumap”, niijnít, Diosdih ít túi jepahap wut jī.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wā daacát.

* 16.7 Mt 26.32; Mr 14.28 * 16.15 Hch 1.8 * 16.19 Hch 1.9-11